

**UCHWAŁA NR LI/386/2018
RADY MIEJSKIEJ W SOMPOLNIE**

z dnia 1 sierpnia 2018 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018- 2026

Na podstawie art.. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 poz. 994 z póź. zm.) w związku z art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2017 poz. 1769 ze zm.) Rada Miejska w Sompolnie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018- 2026, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sompolno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
W SOMPOLNIE

Ryszard Nowakowski

Załącznik do uchwały Nr LI/386/2018
RADY MIEJSKIEJ W SOMPOLNIE
z dnia 1 sierpnia 2018 r.

Załącznik Nr 1

GMINA SOMPOLNO

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sompolno na lata 2018 - 2026

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Wprowadzenie / wstęp	str. 3
----------------------------	--------

I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

1.1 Podstawy prawne utworzenia dokumentu.....	str. 3
1.2 Przesłanki lokalne stanowiące podstawę utworzenia strategii.....	str. 6
1.3 Cel i korzyści wynikające z utworzenia strategii.....	str. 7
1.4 Ramy i horyzont czasowy strategii.....	str. 8

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOMPOLNO..... str. 9

2.1 Podstawowe informacje o gminie.....	str. 9
2.1.1 Położenie geograficzne.....	str. 9
2.1.2 Gospodarka.....	str.10
2.1.3 Sytuacja demograficzna	str. 10
2.1.4 Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	str. 14
2.1.5 Problemy rynku pracy	str. 15
2.2 System pomocy społecznej w gminie Sompolno.....	str. 16
2.2.1 Zasoby sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Sompolno	str. 16
2.2.2 Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie Sompolno	str. 19
2.2.3 Współpraca M-GOPS z innymi podmiotami.....	str. 32
2.3 Źródła niektórych problemów społecznych i ich identyfikacja.....	str. 33
2.3.1 Kwestia mieszkaniowa.....	str. 33
2.3.2 System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.....	str. 33
2.3.3 Rynek pracy i bezrobocie w gminie Sompolno	str. 34
2.3.4 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.....	str. 37
2.3.5 Analiza i typologia problemów społecznych	str. 39
2.4 Kapitał Społeczny Gminy.....	str. 40
2.4.1 Inwentaryzacja mocnych stron gminy w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi.....	str. 40
2.4.2 Czynniki sprzyjające i utrudniające integrację społeczną.....	str. 46

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3. Strategiczne kierunki integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sompolno

3.1 Wizja rozwoju społecznego Gminy Sompolno	str. 47
3.2 Cele i kierunki działania	str. 47
3.3 Źródła finansowania	str. 58
3.4 Monitoring i ewaluacja	str. 60

WSTĘP

Celem niniejszej strategii jest przedstawienie problemów społecznych występujących w społeczności gminy Sompolno oraz wskazanie metod i kierunków działania, które przyczynią się do ich rozwiązania bądź minimalizacji.

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości. W praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Prawną podstawą do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018-2026 jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ze zmianami, nakładająca na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostycznej i programowej.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków oraz potrzeb społecznych.

Dokument jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej. Umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne oraz stanowi podstawę do opracowania szczegółowych przedsięwzięć i projektów.

I. Cel i proces tworzenia strategii

1.1 Podstawy prawne utworzenia dokumentu

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ na następujące akty prawne:

- *Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym* (Dz. U. 2018r. poz. 994 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zm.),
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. 2018r. poz. 511 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016r. poz. 1828 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017r. poz. 1065 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1938 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018r. poz. 998 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2018r. poz. 603 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017r. poz. 882 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1778 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018r. poz. 450 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017r. poz. 1952 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017r. poz. 1201 z późn. zm.);
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r. (Dz. U. z 2018r. poz. 554 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r. poz. 1610 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017r. poz. 2092 z późn. zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

Zgodność z dokumentami strategicznymi

1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Głównym celem strategii Europa 2020 jest osiągnięcie przynajmniej 75-procentowego wskaźnika zatrudnienia kobiet i mężczyzn w wieku od 20 do 64 lat do roku 2020. Strategia dąży także do zredukowania liczby osób przedwcześnie kończących naukę do poziomu 10% oraz zwiększenia liczby młodych osób kształcenia zawodowego do poziomu co najmniej 40%. W ramach programu proponowane są działania, które przyczynią się do poprawy funkcjonowania rynku pracy. Ich celem jest zwiększenie elastyczności i bezpieczeństwa pracy, zapewnienie zachęt do inwestowania

w szkolenia, zagwarantowanie przyzwoitych warunków pracy oraz ułatwienie tworzenia miejsc pracy.

2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarach społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w okresie do 2020 roku, realizowane przy pomocy programów, z uwzględnieniem okresu programowania UE. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych zasobów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

3. Krajowy program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji

Program stanowi kontynuację polityki społecznej państwa wobec problematyki ograniczenia ubóstwa i aktywnej integracji osób wykluczonych. Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej

4. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020

Celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Dokument ten wyznaczył cztery priorytetowe kierunki w działalności na rzecz seniorów: aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową, edukacja osób starszych, partycypacja społeczna oraz usługi społeczne. Rządowy program wspiera inicjatywy, służące zwiększeniu i poprawie jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych, rozwijaniu wolontariatu seniorów, promowaniu udziału seniorów w procesach decyzyjnych i w życiu społecznym

5. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Wspiera innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wymienionych obszarach oraz wdraża w Polsce Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych. Finansowanie PO WER z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Niniejszy Program wraz z 16 regionalnymi programami operacyjnymi współfinansowanymi z EFS stanowią zatem spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia.

6. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Celem strategii jest wzmocnienie potencjału regionu i dążenie do zmiany województwa w region innowacyjny, spójny, o większym potencjale społecznym. Strategia zawiera 9 celów Strategicznych rozpisanych na cele operacyjne: 1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu. 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. 3. Lepsze zarządzanie energią. 4. Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie. 5. Zwiększenie spójności województwa. 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu. 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia. 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa. 9. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Jednym z priorytetów strategii jest: Wielkopolska Równych Szans i Możliwości – postuluje dążenie do wyrównywania szans mieszkańców Wielkopolski w dostępie do wszelkich wymiarów społecznego funkcjonowania jednostek, takich jak: usługi i świadczenia socjalne, edukacji i nauki, zatrudnienia i rozwoju zawodowego, usług medycznych, oferty kulturalnej, sportowo rekreacyjnej. Priorytet dotyczy redukcji czynników prowadzących do ubóstwa i marginalizacji, konieczność ochrony poziomu i jakości życia rodziny.

7. Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Stanowi jeden z najważniejszych dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Jest integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, której misją jest („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających

na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”), a celem generalnym („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”). Przedstawia działania, które należałoby podjąć, by skutecznie zmierzać do podnoszenia poziomu życia mieszkańców Wielkopolski oraz zaspokajać ich różnorodne potrzeby.

8. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020

Celem strategicznym WRPO 2014+ jest : poprawa konkurencyjności i spójności województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

9. Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej na lata 2014 – 2022

Obszar Funkcjonalny Aglomeracja Konińska (OFAK) współtworzą samorządy: Miasta Konina, powiatu konińskiego (ziemskiego) oraz 14 gmin wchodzących w skład tego powiatu.

Strategia rozwoju jest dokumentem wyznaczającym najistotniejsze kierunki rozwoju powiatu konińskiego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje na otwarte kierunki rozwoju. Zgodnie z dokumentem, misja Powiatu Konińskiego brzmi następująco: „Dobre warunki życia i pracy przez efektywne wykorzystanie zasobów Obszaru oraz szans zewnętrznych, szczególnie wsparcia finansowego”.

10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Konińskiego na lata 2015-2022

Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, na podstawie którego w perspektywie 8 lat budowana jest polityka społeczna powiatu konińskiego. Opracowany obszerny dokument nie ogranicza się w swych zapisach tylko do określenia misji, przedstawia również założenia ponadgminnej polityki rozwiązywania problemów społecznych. Misją powiatu konińskiego jest: „Powiat koniński wspiera rodzinę, aktywnie przeciwdziała marginalizacji społecznej oraz dąży do aktywizacji mieszkańców zgodnie z zasadami dobra wspólnego i pomocniczości”.

Strategia Rozwoju Gminy Sompolno

Strategia Rozwoju Gminy Sompolno obejmuje lata 2007-2019. W ramach strategii opracowano wizję rozwoju gminy Sompolno wytyczając główne kierunki przemian: 1. Rozwój infrastruktury technicznej, 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego Gminy, 3. Rozwój usług społecznych.

Na jej podstawie sformułowano następującą misję: *Jesteśmy Gminą rolniczą, położoną we wschodniej Wielkopolsce, która pragnie rozwijać swój potencjał gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego. Wielofunkcyjny rozwój naszej Gminy powinien przynieść wzrost dobrobytu Gminy i zapewnić satysfakcję finansową i społeczną jej mieszkańców. Wykorzystując posiadane zasoby, Gmina stanie się atrakcyjnym miejscem dla inwestorów i odwiedzających ją gości.*

1.2 Przesłanki lokalne stanowiące podstawę utworzenia strategii

Problemy społeczne występujące w gminie Sompolno prowadzą do zbudowania długofalowej wizji działań prowadzących do dokonania trwałej zmiany społecznej zgodnie z przyjętymi celami, spójnej wizji realizowanej przez różne podmioty, które współpracują ze sobą na rzecz lokalnej społeczności. Realizacja polityki społecznej w gminie Sompolno powinna być oparta na długofalowym planowaniu i jasnych celach. Strategia pozwoli na lepsze koordynowanie działań instytucji funkcjonujących na polu polityki społecznej w gminie wokół głównego kierunku działań i problemów w tej sferze. Utworzona Strategia ułatwi pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań polityki społecznej.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie stwierdza się, że główne obszary prowadzące do powstania problemów społecznych wokół których będzie skupiać się Strategia to:

- niewystarczające zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, rodzin oraz osób starszych,
- niewystarczająca dostępność do usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- nierówne szanse edukacyjne oraz awansu społecznego
- bezrobocie, brak miejsc pracy, niski stopień materialny rodzin, osób
- niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży, osób dorosłych (nadużywanie alkoholu, uzależnienia, agresja, niszczenie mienia publicznego)
- niewystarczające wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.
- niewystarczające wsparcia dla osób chorych i starszych, samotnych oraz niepełnosprawnych,
- niska aktywność i integracja społeczna mieszkańców gminy

1.3 Cel i korzyści wynikające z opracowania strategii

Celem utworzenia *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018-2026* jest:

- opracowanie efektywnego programu pomocy, który umożliwi rozwiązywanie problemów społecznych oraz przyczyni się do przeciwdziałania wykluczenia społecznego i marginalizacji
- odpowiednie zaplanowanie i realizowanie aktywnej polityki społecznej na poziomie lokalnym oraz wyznaczenie kierunków działań w zakresie rozwoju potencjału instytucjonalnego i społecznego Gminy Sompolno.

Korzyści:

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018-2026 pomoże samorządowi w prowadzeniu polityki społecznej, pomoże gminie m.in. w:

- skuteczniejszym wykorzystaniu pieniędzy z funduszy Unii Europejskiej;
- racjonalizacji wydatków z zakresu pomocy społecznej;
- opracowanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie;
- polepszeniu i rozwoju inicjatyw społecznych;
- powołanie organizacji pozarządowych w celu współpracy z samorządem lokalnym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych;
- podniesieniu poziomu integracji społecznej w gminie.

Działania, które zostaną podjęte w ramach Strategii przyczynić się mają do:

- budowy potencjału gminy w zakresie strategicznego planowania i realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym,
- budowy potencjału instytucjonalnego i społecznego gminy mającego na celu najlepsze wykorzystanie innych programów w obszarze integracji i pomocy społecznej,
- zwiększenia lokalnej aktywności w obszarze rozwiązywania problemów społecznych; do wzmocnienia i tworzenia lokalnych organizacji pozarządowych aktywnie włączających się w proces integracji społecznej na terenie gminy Sompolno,
- zdobycia większego doświadczenia gminy w zakresie zlecania zadań własnych partnerom społecznym,
- zaspokojenia potrzeb mieszkańców poprzez budowanie sieci usługodawców,
- efektywniejszego zaspokojenie potrzeb mieszkańców poprzez stworzenie sieci usług społecznych,
- zwiększenia lokalnej aktywności w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018-2026 określa najważniejsze działania, które należy podjąć, aby umożliwić osobom

i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać za pomocą własnych środków, możliwości i uprawnień.

Strategia ta ukierunkowana jest głównie na rozwój i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi w ramach polityki społecznej, zwłaszcza w zakresie służby zdrowia, oświaty, policji. Realizacja strategii stworzy szanse na większe wykorzystywanie dodatkowych środków pochodzących z budżetu państwa i funduszy z Unii Europejskiej oraz przyczyni się do budowania systemu pomocy społecznej w tutejszej gminie.

1.4 Ramy i horyzont czasowy Strategii

Proces tworzenia strategii rozpoczął się 01 grudnia 2017 roku przeprowadzeniem konsultacji społecznych oraz ankiety w celu zdiagnozowania problemów społecznych mieszkańców gminy Sompolno. Zakończenie tworzenia strategii planuje się w pierwszym półroczu 2018 roku, kiedy to zostanie ona przedłożona na sesji Rady Miejskiej w Sompolnie i przyjęta uchwałą Rady do realizacji.

Strategia będzie realizowana w latach 2018 - 2026, co ułatwi w tym okresie formułowanie zadań gminy zwłaszcza przy pozyskiwaniu funduszy.

Procesem ostatecznego redagowania Strategii zajął się pan Tomasz Majewski Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie. Zebrano wszystkie wypracowane i zgromadzone dane oraz materiały i ustalono koncepcję opracowania dokumentu.

Konstruowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sompolno dokonano w oparciu o dane zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania problemów alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii, dane Urzędu Miejskiego i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie. Podstawę Konstruowania strategii stanowiło także rozpoznanie w potrzebach i rodzajach pomocy dla mieszkańców gminy. Uzyskane dane stanowiły podstawę do sporządzenia analizy, czyli bilansu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych. Na podstawie zbioru zadań będzie można opracować programy i plany, których realizacja będzie niezbędna dla rozwiązywania problemów społecznych Gminy w najbliższych kilku latach.

Ze względu na zmieniającą się rzeczywistość społeczną Strategia będzie dokumentem otwartym podlegającym monitoringowi i ewaluacji z możliwością wprowadzania zmian.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. Charakterystyka gminy Sompolno

2.1. Podstawowe informacje o gminie

2.1.1 Położenie geograficzne

Gmina Sompolno - gmina miejsko-wiejska, położona północno-wschodniej części powiatu konińskiego (rycina 1.). Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. W mieście przecinają się drogi: Ślesin-Izbica Kujawska i Kramsk-Piotrków Kujawski. Wokół miasta wybudowana jest obwodnica.

Rycina 1. Gmina Sompolno na tle powiatu konińskiego.

Sompolno oddalone jest 30 km od Konina, natomiast od Koła 28 km. Na całkowitą powierzchnię gminy Sompolno, która wynosi 13724 ha, grunty rolne stanowią 60 %, łąki i pastwiska 9 %. Znaczną powierzchnię zajmują sady, głównie jabłonie. Gmina przyjęła potoczną nazwę „Zagłębie sadownicze”.

Na terenie gminy znajdują się jeziora: Lubstowskie o pow. 87, 4 ha, Mąkolno o pow. 82,4 ha, Mostki o pow. 28 ha, Szczekawa o pow. 17 ha oraz piąte jezioro w miejscu wyrobiska kopalnianego o pow. ok. 500 h.

Zabytki: Kościół parafialny pw. Św. Marii Magdaleny w Sompolnie, synagoga zbudowana w 1910r., późnoklasycystyczny zbór ewangelicki w Sompolnie, kaplica św. Hieronima w Sompolnie („ Na Puszczy”), pałac w Lubstowie, drewniany kościół z 1639r. w Lubstówku, kościół Neogotycki – Racięcice, drewniany kościół pw. Andrzeja z 1750r. w Mąkolnie.

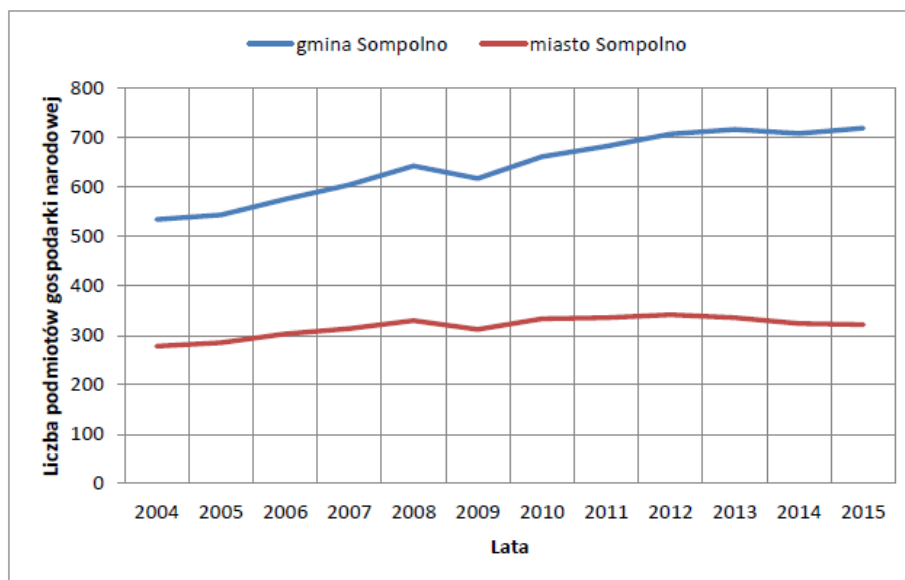
Powierzchnia gminy: 137 km²

Położenie: 52 ° 24' N, 18° 30 ' E

Powierzchnia: 6,21 km² (miasto), 137 km² (gmina)

2.1.2. GOSPODARKA

Łączna liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na rok 2015 w analizowanej jednostce wyniosła 720, z czego 689 to podmioty prywatne. Odnotowano trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich 10 latach (od 576 do 720). Na terenie gminy Sompolno najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest „handel, naprawa pojazdów samochodowych” (sekcja G – 211 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (sekcja C – 165 podmiotów). W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) odnotowano 32 działalności, a w przemyśle i budownictwie - 222. Resztę stanowią pozostałe działalności. W zdecydowanej większości na terenie gminy w przedsiębiorstwach zatrudnianych jest do 9 osób (692 podmioty). Na terenie gminy występuje 6 firm zatrudniających od 50 do 249 pracowników. Miasto Sompolno pod względem dynamiki liczby podmiotów gospodarczych charakteryzuje się stagnacją.

Ryc. 2. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Sompolno oraz w mieście Sompolno w latach 2004 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

2.1.3. Sytuacja demograficzna

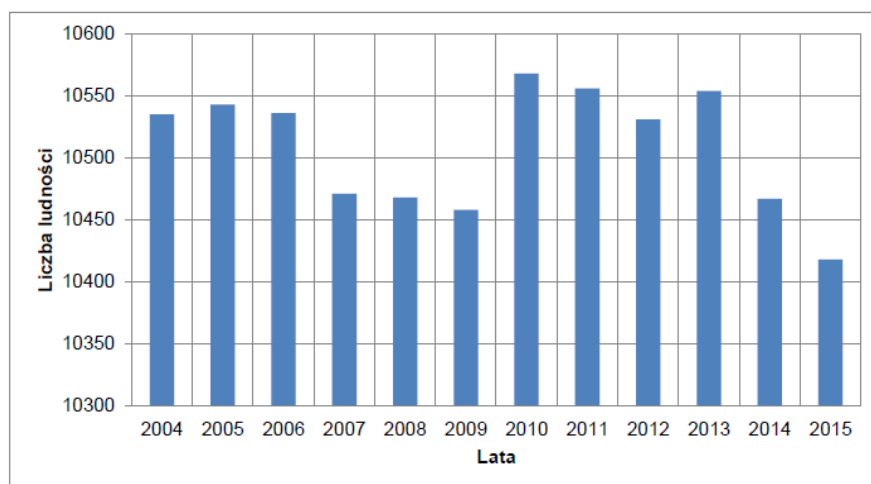
Na koniec roku 2015 liczba ludności zamieszkująca opisywany teren wynosiła 10 535 osób (według ewidencji gminnej). Obserwuje się stagnację związaną z liczbą ludności gminy. W analizowanym okresie najmniejszą liczbę ludności odnotowano w 2015 r., zaś najwyższą w 2010 r. Jednakże różnice te nie są duże i wynoszą ok. 150 osób. Na rycinie 3 przedstawiono liczbę ludności gminy Sompolno w latach 2004 - 2015 (faktyczne miejsce zamieszkania wg danych GUS).

Od roku 2004 liczba osób zamieszkujących miasto Sompolno spadła o 100 osób i sukcesywnie oraz stale się zmniejsza, co jest zjawiskiem niekorzystnym i świadczy o powolnej depopulacji ośrodka miejskiego.

Ponadto zarówno w powiecie konińskim, jak i województwie wielkopolskim odnotowuje się wzrostowy trend liczby ludności.

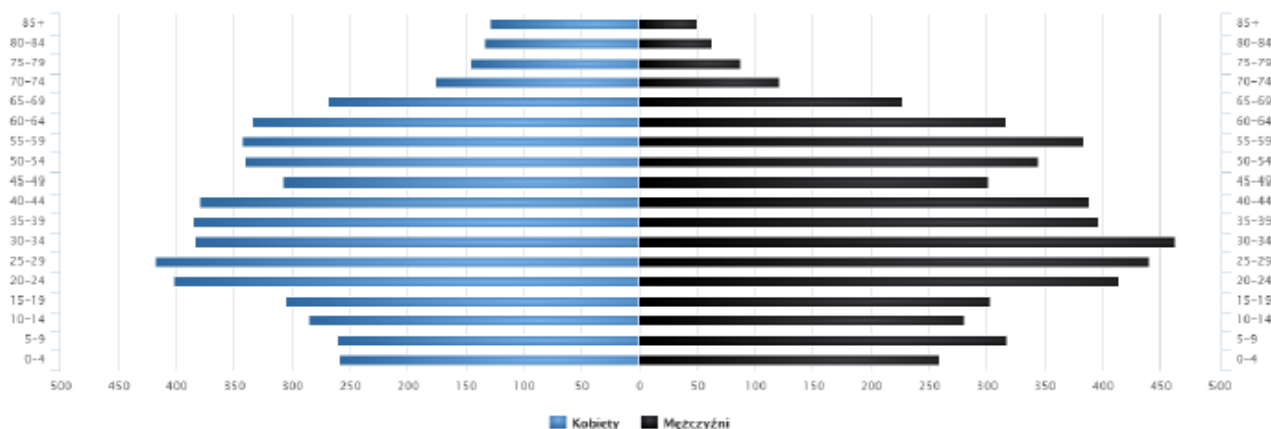
Ryc.3. Liczba ludności gminy Sompolno w latach 2004 - 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców analizowanej jednostki przywołano dane GUS zgodnie ze stanem na rok 2015. Z analizy piramidy wieku wynika, że zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn duże ilości osób reprezentują grupy wiekowe 25 - 29 i 30 - 34 lat. W grupie osób najstarszych wyraźnie zaznacza się dominacja grupy kobiet nad liczbą mężczyzn, co wynika jeszcze z dużej śmiertelności mężczyzn z czasów II wojny światowej. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany.

Sytuacja demograficzna gminy jest ustabilizowana. Niepokojącym zjawiskiem są zmiany liczby ludności w ostatnich 3 latach analizy (2013 - 2015), gdzie liczba ludności gminy spadła o 136 osób. W stosunku do roku 2004 stwierdza się, że liczba ludności w gminie nie zmieniła się w znaczący sposób.

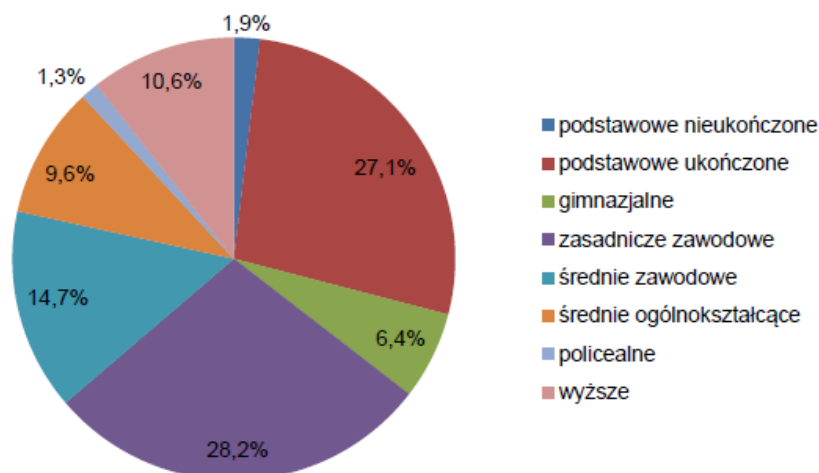
Ryc. 4. Piramida wieku mieszkańców gminy Sompolno w roku 2015

Źródło: www.polskawiliczbach.pl

Biorąc pod uwagę ogólne dane dotyczące ludności gminy Sompolno przeanalizowano także poziom wykształcenia mieszkańców, który może mieć wpływ na możliwość podjęcia dobrej pracy, czy też wpływać na aktywność społeczno – gospodarczą w lokalnym środowisku. Z analizy danych wynika, że największy odsetek stanowiła ludność z wykształceniem zasadniczym zawodowym 28,2%. Kolejne 27,1% osób posiadało wykształcenie podstawowe ukończone. Ludność z wykształceniem średnim zawodowym stanowiły 14,7%, a wyższym 10,6% ogółu.

Ryc. 5. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Sompolno (w wieku 13 lat i więcej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczbę mężczyzn oraz kobiet na terenie gminy Sompolno w latach 2004 - 2015 przedstawiono w tabeli 1. W analizowanych latach liczba mężczyzn była niższa, niż liczba kobiet w każdym analizowanym roku. Najwyższy wskaźnik maskulinizacji (czyli stosunek liczby mężczyzn do liczby kobiet) wystąpił w 2014 roku – 98,3, a najmniejszy w 2006 r. – 96,1.

Porównując gminę Sompolno do województwa wielkopolskiego oraz powiatu poznańskiego pod względem zróżnicowania mieszkańców jednostek pod względem płci, stwierdza się we wszystkich jednostkach przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Sompolno wg płci oraz wskaźnik maskulinizacji w latach 2004 - 2015

Rok	Ludność ogółem	Mężczyźni (M)	Kobiety (K)	M/K
2004	10535	5176	5359	96,6
2005	10543	5179	5364	96,6
2006	10536	5163	5373	96,1
2007	10471	5133	5338	96,2
2008	10468	5137	5331	96,4
2009	10458	5152	5306	97,1
2010	10568	5236	5332	98,2
2011	10556	5231	5325	98,2
2012	10531	5210	5321	97,9
2013	10554	5218	5336	97,8
2014	10467	5188	5279	98,3
2015	10418	5160	5258	98,1

Na przyrost rzeczywisty ludności składają się w równym stopniu przyrost naturalny oraz saldo migracji. Wg GUS saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań, a wymeldowań, natomiast przyrost naturalny jest różnicą między liczbą urodzeń, a zgonów w danej jednostce

czasu. W tabeli 2 przedstawiono wskaźnik salda migracji oraz przyrostu naturalnego w analizowanej jednostce.

W gminie Sompolno największą liczbę zameldowań odnotowano w 2006 r. – 122, a najmniejszą w 2012 r. – 85. Najmniejsza liczba wymeldowań miała miejsce w 2010 r. – 102, zaś największa emigracja miała miejsce w 2007 r. – 189. Największe dodatnie saldo migracji na 1000 os. zaobserwowano w roku 2010 i wyniosło ono 0,7, zaś najmniejsze saldo migracji zaobserwowano w 2007 r. -7,7. Analizując wartości bezwzględne dotyczące salda migracji w roku 2007 odnotowano największą ujemną wartość -81, zaś największą dodatnią w 2010 r. – 7. Największy przyrost naturalny w gminie zanotowano w roku 2004 – 2,9/1000 os., kiedy to miała miejsce druga w kolejności największa liczba urodzeń oraz stosunkowo mała liczba zgonów.

W świetle przytoczonych danych za lata 2004 – 2015 zaobserwować można ujemne saldo migracji, które wystąpiło w latach 2004 – 2008 oraz 2011 – 2014. Przyrost naturalny w latach 2004 – 2014 odnotowano na dodatnim poziomie, zaś w roku 2015 na poziomie ujemnym.

Tabela 2. Saldo migracji oraz przyrost naturalny na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Saldo migracji	Saldo migracji na 1000 os.	Urodzenia żywe na 1000 os.	Zgony na 1000 os.	Przyrost naturalny na 1000 os.
2004	119	127	-8	-0,8	12,2	9,28	2,9
2005	99	123	-24	-2,3	11,6	8,80	2,8
2006	122	164	-42	-4,0	10,9	9,47	1,4
2007	108	189	-81	-7,7	11,4	10,84	0,6
2008	103	132	-29	-2,8	13,5	11,35	2,2
2009	119	115	4	0,4	10,0	9,84	0,2
2010	109	102	7	0,7	10,6	10,40	0,2
2011	105	137	-32	-3,0	10,9	8,99	1,9
2012	85	132	-47	-4,5	11,2	10,53	0,7
2013	105	115	-10	-1,0	10,6	9,98	0,7
2014	92	150	-58	-5,5	9,7	8,83	0,9
2015	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	7,8	8,79	-1,0

Źródło: GUS

W analizowanych latach w kontekście salda migracji odnotowano dodatnie wartości w latach: 2004, 2005, 2009 i 2010. Oznacza to, że w większości lat nastąpiły ujemne wartości związane z przyrostem rzeczywistym: 2006 - 2008 oraz 2011 - 2014. W gminie Sompolno najwyższa wartość wskaźnika przyrostu rzeczywistego przypadła na rok 2004, kiedy to wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wyniosła 2,9, a salda migracji -0,8. Najniższy przyrost rzeczywisty w gminie wystąpił w 2007 r. -7,1.

Tabela 3. Przyrost rzeczywisty na 1000 os. w Gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Saldo migracji na 1000 os.	Przyrost naturalny na 1000 os.	Przyrost rzeczywisty na 1000 os.
2004	-0,8	2,9	2,1
2005	-2,3	2,8	0,5
2006	-4,0	1,4	-2,6
2007	-7,7	0,6	-7,1
2008	-2,8	2,2	-0,6
2009	0,4	0,2	0,6
2010	0,7	0,2	0,9
2011	-3,0	1,9	-1,1
2012	-4,5	0,7	-3,8
2013	-1,0	0,7	-0,3
2014	-5,5	0,9	-4,6
2015	brak danych	-1,0	brak danych

Źródło: GUS

2.1.4. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

W rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku od urodzenia do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby w wieku emerytalnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie gminy Sompolno została przedstawiona w tabeli 4 z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny. Biorąc pod uwagę przedstawione dane można stwierdzić, iż największy odsetek ludności gminy w analizowanym przedziale czasowym stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, dalej w wieku przedprodukcyjnym, a najmniejszą część stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym z roku na rok ulegała zmniejszeniu. Procentowy udział ludność w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności w analizowanych latach sukcesywnie malał, co jest niekorzystną sytuacją. Liczba osób w tej grupie ekonomicznej zmniejszyła się w latach 2004 – 2015 o niecałe 600 osób, czyli o 5,8%. Była to największa procentowa różnica ze wszystkich grup ekonomicznych.

Odsetek ludności w wieku produkcyjnym najniższy był w 2004 r. – 61,0%, a najwyższy w 2013 r. – 64,4%. Po roku 2013 udział tej grupy wiekowej zaczął maleć.

Niekorzystnym zjawiskiem jest sukcesywnie rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Jedynie w 2010 r. liczba ludności tej grupy zmalała w ujęciu procentowym o 0,1%. W latach 2004 – 2015 liczba osób omawianego zbioru wzrosła aż o 275 osób.

Biorąc pod uwagę powyższe dane należy określić sytuację demograficzną gminy Sompolno jako niekorzystną. W ostatnich 12 latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malała, a poprodukcyjnym rosła. Negatywnym zjawiskiem jest również spadek liczby ludności osób w wieku produkcyjnym w ostatnich 3 latach analizy.

W porównaniu do powiatu konińskiego, na rok 2015 sytuacja demograficzna gminy Sompolno pod względem struktury ludności według ekonomicznych grup wieku jest niekorzystna, zaś w porównaniu do województwa wielkopolskiego porównywalna. W województwie wielkopolskim w roku 2015 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19,2%, w wieku produkcyjnym 62,6%, a w wieku poprodukcyjnym 18,2%. W przypadku powiatu konińskiego struktura ludności kształtowała się następująco: ludność w wieku przedprodukcyjnym – 20,0%, ludność w wieku produkcyjnym – 64,2%, ludność w wieku poprodukcyjnym – 15,9%.

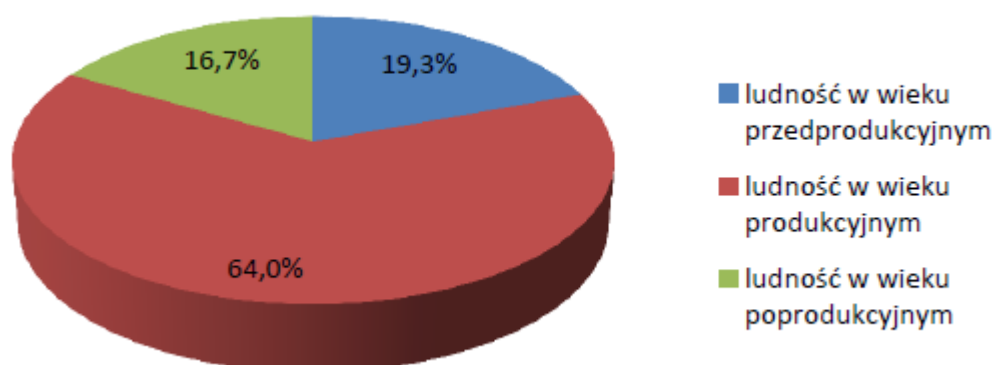
Tabela 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Sompolno w latach 2004 - 2015

Rok	Ludność ogółem	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	Ludność w wieku produkcyjnym	%	Ludność w wieku poprodukcyjnym	%
2004	10535	2645	25,1	6430	61,0	1460	13,9
2005	10543	2562	24,3	6509	61,7	1472	14,0
2006	10536	2498	23,7	6531	62,0	1507	14,3
2007	10471	2414	23,1	6548	62,5	1509	14,4
2008	10468	2381	22,7	6580	62,9	1507	14,4
2009	10458	2313	22,1	6627	63,4	1518	14,5
2010	10568	2306	21,8	6741	63,8	1521	14,4
2011	10556	2249	21,3	6758	64,0	1549	14,7
2012	10531	2193	20,8	6770	64,3	1568	14,9
2013	10554	2152	20,4	6801	64,4	1601	15,2
2014	10467	2071	19,8	6729	64,3	1667	15,9
2015	10418	2013	19,3	6670	64,0	1735	16,7

Źródło: GUS

Ryc. 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Sompolno w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się.

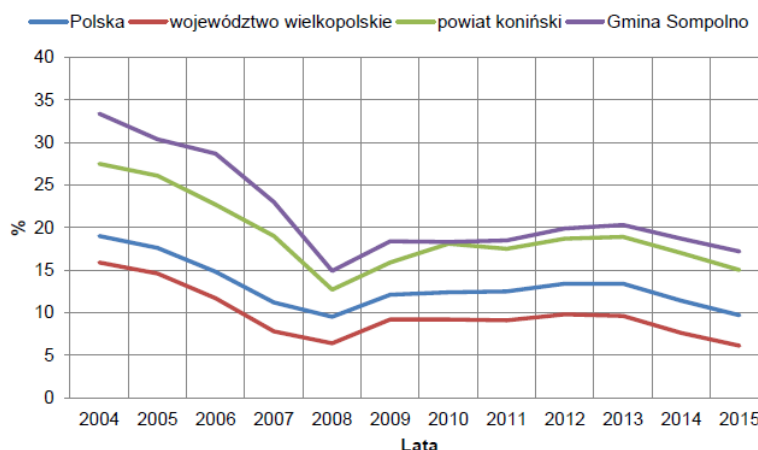
Na terenie gminy Sompolno odnotowano łącznie 1694 osób w wieku poprodukcyjnym, czyli 16,08% w ogólnej liczbie ludności gminy. Najwięcej osób z tej grupy wiekowej znajduje się w jednostce Sompolno - Centrum – 223.

2.1.5. PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2015 roku 9,8% i była wyższa, niż wskaźnik dla województwa wielkopolskiego, kształtujący się na poziomie 6,1%. Bezrobocie na terenie powiatu konińskiego wyniosło 15%, co oznacza, że było wyższe, niż na terenie kraju i ponad dwukrotnie wyższe, niż w województwie. Analiza danych z lat 2004 - 2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie gminy Sompolno jest wyższa, niż we wszystkich wymienionych wyżej jednostkach i wyniosła na koniec 2015 r. 17,2%. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu. W porównaniu do roku 2004 bezrobocie na obszarze gminy Sompolno spadło, podobnie jak i w przypadku pozostałych charakteryzowanych jednostek. Najwyższa stopa bezrobocia na terenie gminy Sompolno była w 2004 r. – 33,4%, zaś najniższa w 2008 r. – 14,9%.

Ryc. 7. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004 - 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie gminy Sompolno zarejestrowanych było 639 bezrobotnych.

W analizowanym obszarze udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem wyniósł średnio na terenie gminy 9,38%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Sompolno zgodnie z danymi GUS na 2015 r. wynosiło 3 319 zł na 1 osobę, czyli 79,9 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (4 151 zł).

Na terenie gminy Sompolno zarejestrowanych było 226 osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym z końcem 2015 r. Liczbę osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym porównano do liczby osób bezrobotnych na danym obszarze. Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na terenie gminy Sompolno wyniósł 35,37%, co znaczy, że średnio co 3 bezrobotny mieszkaniec gminy posiada braki edukacyjne.

2.2 System pomocy społecznej w gminie Sompolno

2.2.1. Zasoby sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych w gminie Sompolno

Narzędziem realizacji zadania zaspokajania zbiorowych potrzeb społecznych, jest polityka społeczna, która powinna być dostosowana do potrzeb i uwarunkowań społeczności.

Zadaniem polityki społecznej gminy jest wspieranie najbardziej efektywnych form pomocy osobom i grupom, które z różnych przyczyn nie są w stanie poprawnie funkcjonować. Dotyczy to osób dotkniętych chorobą, niepełnosprawnością, uzależnieniem, jak i osób starszych.

W ostatnim czasie obserwuje się intensyfikację zjawiska zwanego motywacją do pracy i jednocześnie osłabienie systemu zapewnienia zabezpieczenia socjalnego, które dezaktywuje każdego człowieka, który swój byt uzależnia od pomocy.

Obecnie jednostki samorządowe muszą wspierać rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, niebędące w stanie do końca samodzielnie egzystować. Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej tworzona jest w oparciu o potrzeby społeczności gminnej w celu ich zaspokojenia na poziomie umożliwiającym bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Podstawowymi priorytetami polityki społecznej gminy jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin ubogich, objętych bezrobociem oraz ich integracja ze społeczeństwem również wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży, wykorzystanie ich potencjału, zapewnienie równego dostępu do edukacji i kultury szczególnie osobom ze środowisk ubogich. Inną strefą polityki społecznej jest likwidacja różnego typu ograniczeń, które spotykają na swojej drodze osoby niepełnosprawne.

1. Zasoby instytucjonalne

- o Urząd Miejski w Sompolnie;
- o Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie
- o Dom Dziennego Pobytu SENIOR+ w Sompolnie
- o Świetlica Socjoterapeutyczna w Sompolnie z filią w Lubstowie
- o Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sompolnie
- o Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Sompolnie z siedzibą w Lubstowie
- o Ochotnicza Straż Pożarna – 7 jednostek (Sompolno, Mąkolno, Lubstów, Mostki, Racięcice, Stefanowo, Wierzbie)

- o szkoły – 4 (Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 1 w Sompolnie; Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Lubstowie; Szkoła Podstawowa w Mąkolnie z oddziałem przedszkolnym, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie)
- o przedszkola - 2 (w Sompolnie i Lubstowie)
- o Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Sompolnie, ul.Piotrkowska 8, Filia Biblioteczna w Lubstowie, Filia Biblioteczna w Mąkolnie
- o kluby sportowe -
 - Gminny Klub Sportowy Sompolno
 - Gminne Towarzystwo Sportowe "Błękitni Mąkolno"
 - Klub Sportowy "Lazio-Ryn"
 - Klub Sportowy Mostki

uczniowskie kluby sportowe:

- UKS "MARATON" przy Szkole Podstawowej w Sompolnie
- UKS "PŁOMYK" przy Szkole Podstawowej w Mąkolnie
- UKS "OLIMPIJCZYK" przy Szkole Podstawowej w Lubstowie
- UKS "LIDER" przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie
- o punkt konsultacyjno-informacyjny - 1 (prowadzony przez Gminną Komisję d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sompolnie)
- o Opieka medyczna:
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sompolnie "Somed", ul.Spokojna
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sompolnie "Zdrowie", ul.Spokojna
 - Gabinet Stomatologiczny Adamkiewicz Barbara, ul.św.Barbary 17/16
 - Prywatny Gabinet Stomatologiczny M. Majcherek- Wasielewska ul.Spokojna 5
 - Prywatny Gabinet Stomatologiczny B. Bryś- Charko
 - Rehabilitacja Tomasz Wasielewski Centrum Rehabilitacji Plac Wolności 14
 - Rehabilitacja ul.Spokojna 5,62- 610 Sompolno
- o Apteki i punkty apteczne
 - „Aloes” Apteka, ul. Plac Wolności 14,62- 610 Sompolno
 - „Centrum” Apteka K. Andrzejewska, ul. Spokojna 3,
 - „Dars” Sp. z o.o. Apteka, ul.Plac Wolności 16
- o Kościoły
 - Parafia Rzymskokatolicka św. Marii Magdaleny, ul.11 Listopada 2,62- 610 Sompolno
 - Parafia Rzymskokatolicka św. Jadwigi, ul.Jeziorna 4, 62- 610 Sompolno
 - Parafia Rzymskokatolicka św. Mateusza Apostoła, Lubstówek, 62-610 Sompolno
 - Parafia Rzymskokatolicka św. Andrzeja Apostoła, ul. Kościelna 1, 62-610 Sompolno
 - Parafia Rzymskokatolicka Narodzenia NMP, Racięcice,62- 610 Sompolno
 - Kościół ewangelicko- augsburski przy ul.11 Listopada
- o policja - (Komisariat Policji w Sompolnie);
- o świetlice wiejskie – 8 : w Mostkach, Wierzbie, Ryn, Nowa Wieś, Ostrówek, Zakrzewek, Lubstów, Lubstówek.
- o Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Sompolnie,

Instytucje powiatowe

- o Powiatowy Urząd Pracy w Koninie.
- o Starostwo Powiatowe w Koninie.
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie.
- o Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Ślesinie.
- o Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie
- o Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Koninie.
- o Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Koninie.
- o Komenda Powiatowa w Koninie.
- o Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Koninie
- o Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ślesinie.
- o Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Ślesinie.
- o Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
- o Poradnie specjalistyczne w Koninie.
- o Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie.
- o Sąd rejonowy, okręgowy w Koninie.
- o Kuratorium Oświaty – delegatura Konin.
- o Wydział Kultury i Sztuki w Koninie.
- o PFRON w Koninie.

2. Osobowe:

Burmistrz, radni, dyrektorzy szkół, nauczyciele, ksiądz proboszcz, pracownicy socjalni, sołtysi, strażacy, trenerzy klubów sportowych, aktywna młodzież, kreatywni działacze społeczni, lekarze i pielęgniarki, pedagog, logopeda, policjanci, bibliotekarze, katecheci, farmaceuci.

3. Inne grupy formalne i nieformalne, koła, organizacje pozarządowe, osoby i firmy prywatne:

- o Rady sołeckie - 22 rady sołeckie: Belny, Biele, Janowice, Kolonia Lipiny, Koszary, Lubstów, Lubstówek, Marcjanki, Marianowo, Mąkolno, Mostki, Nowa Wieś, Ostrówek, Ośno Górne, Police, Przestronie, Racięcice, Sompolinek, Stefanowo, Sycewo, Wierzbie, Zakrzewek.
- o Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej 7 jednostek ,
- o Gminna Komisja ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o Organizacje pozarządowe:
 - Stowarzyszenie sadowników: Sycewo**
 - Stowarzyszenie Sady Sompolno**
 - Stowarzyszenie Kobiet Inicjatyw Wiejskich w Mąkolnie**
 - Stowarzyszenie ENDUROSIO w Sompolnie** (*upowszechnianie kultury fizycznej*)
 - Stowarzyszenie Motocyklowe "Machocross" w Sompolnie:** siedziba Zakrzewek 25 - Leszek Gołaszewski
 - Fundacja „Poza Horyzont” w Sompolnie**
 - Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Ośno Górne i okolice.**
 - Fundacja „OTWARCIE”** – prowadząca Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Marianowie

- o Inne: Koła Gospodyń Wiejskich, Klub Seniora w Sompolnie, Koło Polskiego Zjednoczonego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Związek pszczelarzy w Sompolnie, Polski Związek Wędkarski w Sompolnie
- o Spółdzielnia Socjalna „Nasza Przyszłość”
- o „Klub Dziecięcy Mali Ogrodnicy” w Sompolnie – działalność prywatna

Gmina Sompolno należy do Lokalnej Grupy Działania WIELKOPOLSKA WSCHODNIA

Ryc. 8

Celami strategicznymi Stowarzyszenia są:

- Podwyższanie jakości życia na obszarach wiejskich
- Promocja terenu "Wielkopolski Wschodniej"
- Rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich
- Edukacja i podwyższenie kwalifikacji mieszkańców wsi

2.2.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie Sompolno

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Sompolno odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie.

M-GOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Sompolno. Terenem działania jest obszar gminy Sompolno.

Do zadań i obowiązków M-GOPS należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2015 roku kryterium to ustalono na poziomie **634 zł** miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 477 zł) i **514 zł** na osobę w rodzinie (poprzednio 351 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Na syndrom głębokiego ubóstwa w Polsce składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Należy podkreślić, iż wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję M-GOPS - u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

Wielkość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne rodzaje świadczeń, ich liczba oraz liczba rodzin, które otrzymały pomoc przedstawia się następująco:

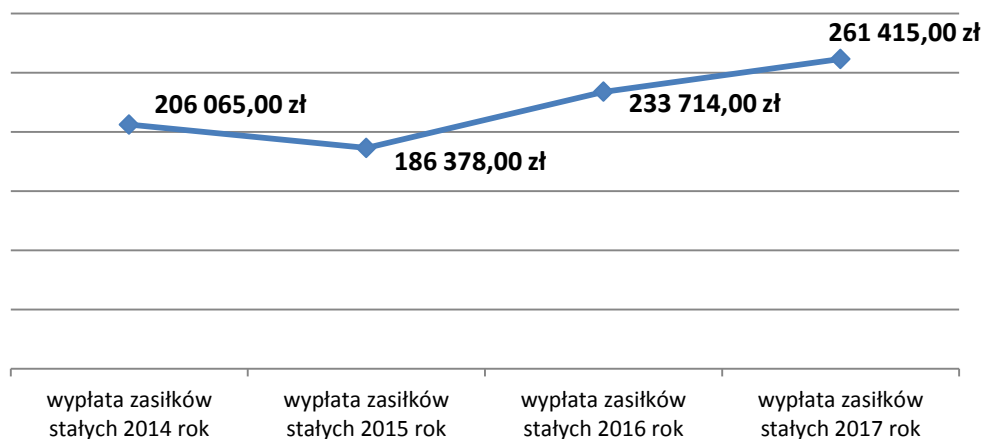
Tab. Nr 05

Udzielone świadczenia – zasiłki stałe

Formy pomocy		Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
0		1	2	3	4	5
Zasiłki stałe – ogółem	1	48	509	261.415,00 zł	48	73
W tym przyznanych dla osoby:	2	37	415	234.499,00 zł	37	37
Samotnie gospodarującej						
Pozostającej w rodzinie	3	11	94	26.916,00 zł	11	36

Zasiłki stałe stanowią osłonę socjalną dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, które nie nabyły prawa do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Ich wysokość uzależniona jest od posiadanego dochodu na osobę w rodzinie, stanowi bowiem różnicę między kryterium dochodowym na osobę a dochodem na osobę.

Ryc. 09 Wysokość wypłaty zasiłków stałych w latach 2014 – 2017

Tab. Nr 06

Udzielone świadczenia – (zadanie własne Gminy)

Formy pomocy		Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
0		1	2	3	4	5
Zasiłki okresowe - ogółem	1	79	290	96.017,00 zł	79	198
w tym:	2			0,00 zł		
środki własne jako dopłata z zasiłków celowych						
dotacja od Wojewody Wielkopolskiego	3			96.017,00 zł		
w tym przyznane z powodu (z wiersza 1):	4					
Bezrobocia		67	253	83.747,00 zł	67	163
Długotrwałej choroby	5	4	9	2.977,00 zł	4	8
Niepełnosprawności	6	2	6	732,00 zł	2	6

Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	7	1	1	232,00 zł	1	1
Innego powodu	8	8	21	8.329,00 zł	8	23
Schronienie	9	0	0	0,00 zł	0	0
Usługi opiekuńcze - ogółem	10	58	25.866	453.931,00 zł	57	69
Sprawienie pogrzebu	11	0	0	0,00 zł	0	0
Zasiłki celowe i w naturze - ogółem	12	-		50.900,00 zł		
w tym:	13					
a) zasiłki celowe		78	103	34.700,00 zł	76	172
b) zasiłki specjalne celowe	14	18	23	10.400,00 zł	17	42
c) zasiłki celowe – zdarzenie losowe	15	4	4	5.800,00 zł	4	4
d) zasiłki rzeczowe	16	0	0	0,00 zł	0	0

Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie

Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć minimalne kwoty zasiłku okresowego.

Zasiłek okresowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

Zasiłki celowe przyznawane są na zaspokojenie konkretnej potrzeby, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

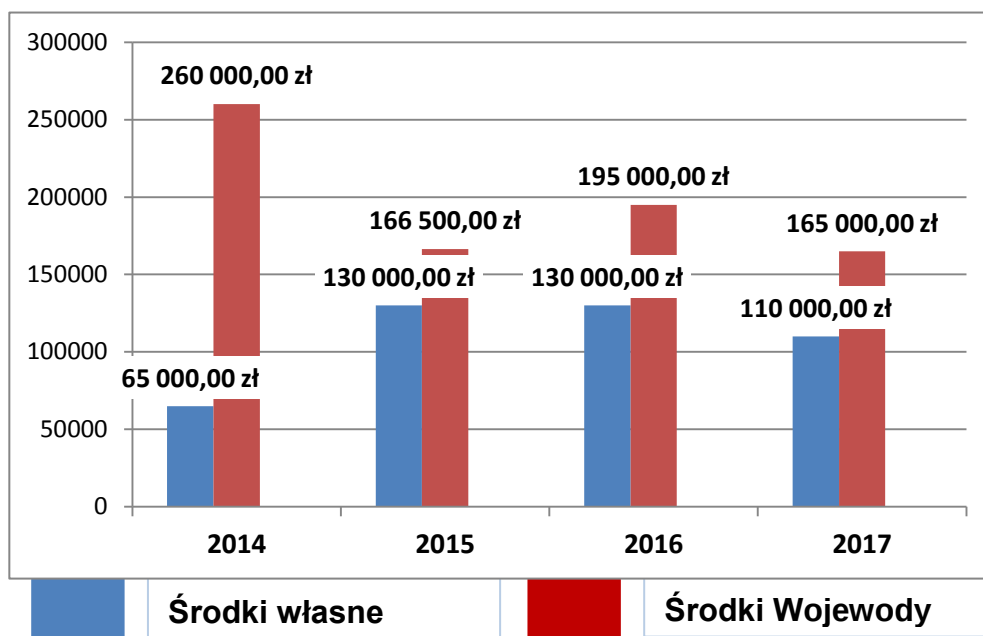
Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Świadczenie to nie podlega zwrotowi.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Wieloletni Program Wsparcia Finansowego Gmin „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest programem rządowym i realizowany jest na terenie gminy Sompolno dzięki podpisaniu umowy z Wojewodą Wielkopolskim w Poznaniu, która określa zasady finansowania i współpracy. Program ten ma na celu długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach. Pomoc udzielana jest dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdujące się w trudnej sytuacji bytowej, w szczególności osoby samotne, w podeszłym wieku, chore lub niepełnosprawne. W ramach programu udzielana jest pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Dzieci i młodzież realizujące obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, którym przyznano pomoc w formie posiłku, spożywają posiłki w szkole, jeżeli szkoła posiada warunki pozwalające na przygotowywanie lub wydawanie posiłków. W przypadku, gdy szkoła nie posiada warunków do przygotowywania lub wydawania posiłków, kierownik ośrodka pomocy społecznej, we współpracy z dyrektorem szkoły, zapewnia dowóz posiłków za pośrednictwem firmy cateringowej do szkoły.

Ryc. 10

Ryc. nr 10. Wykaz udziału środków Wojewody Wielkopolskiego i udziału środków własnych Gminy Sompolno w realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W roku 2017 środki Wojewody stanowiły 60% kosztów realizacji zadania.

Tab. Nr 07

Pomoc w formie świadczeń pieniężnych i świadczeń rzeczowych realizowana z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”

Wyszczególnienie		Świadczenie pieniężne		Świadczenia rzeczowe	
		Ogółem	W tym na wsi	Ogółem	W tym na wsi
A		B	C	D	E
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1	206	120	98	70
Liczba rodzin	2	201	119	98	70
Liczba osób w rodzinach	3	497	316	276	210
Liczba świadczeń	4	426	265		
Koszt świadczeń (w zł) – kwota podana w zaokrągleniu	5	182.891,00 zł	113.310,00 zł	17.820,00 zł	13.140,00 zł
Z tego:	6				
Środki własne gminy		72.818,00 zł	45.182,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

Dotacja	7	110.073,00 zł	68.128,00 zł	17.820,00 zł	13.140,00 zł
Koszt jednego świadczenia	8	429,32 zł	427,58 zł		

Tab. Nr 08

Pomoc w formie posiłku realizowana z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”

Wyszczególnienie		Posiłek					
		Ogółem	w tym na wsi	w tym:			
				Dzieci do 7 roku życia		Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	
				Ogółem	w tym na wsi	Ogółem	w tym na wsi
A		B	C	D	E	F	G
Liczba osób korzystających z posiłku	1	153	102	27	12	126	90
Pełnego obiadu	2	146	100	22	12	124	88
Jednego dania gorącego	3	2	2	0	0	2	2
Mleka, bułki/kanapki	4	5	0	5	0	0	0
Liczba rodzin	5	86	67				
Liczba osób w rodzinach	6	376	306				
Liczba posiłków	7	17.551	12.028	2.845	1.358	14.756	10.670
Pełnego obiadu	8	16.875	11.707	2.490	1.358	14.385	10.349
Jednego dania gorącego	9	321	321	0	0	321	321
Mleka, bułki/kanapki	10	355	0	0	0	0	0
Koszt posiłków — kwota podana w zaokrągleniu	11	74.289,00	51.590,00	8.514,00	4.051,00	65.775,00	47.539,00
Z tego: Środki własne gminy	12	37.182,00	25.037,00	4.328,00	2.076,00	32.854,00	22.961,00
Dotacja	13	37.107,00	26.553,00	4.186,00	1.975,00	32.921,00	24.578,00
Koszt jednego posiłku	14	4,23 zł	4,29 zł	2,99 zł	2,98 zł	4,47 zł	4,46 zł

Ponadto Ośrodek prowadzi sprawy z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

W okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia rodzinne w ilości 21.834 świadczeń dla 819 rodzin w łącznej kwocie 4.108.412,76 zł, na co składały się:

- zasiłki rodzinne i dodatki:

- z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- urodzenia dziecka,
- wielodzietności
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania;
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka
- zasiłki pielęgnacyjne;
- świadczenia pielęgnacyjne.
- specjalny zasiłek opiekuńczy
- zasiłek dla opiekuna
- świadczenie rodzicielskie
- ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Tab. Nr 09

Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba wypłaconych świadczeń

Wyszczególnienie		Kwota (w zł)	Liczba wypłaconych świadczeń
A		B	C
Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku:	1	1.304.316,00 zł	11.090
do ukończenia 5 roku życia	2	261.155,00 zł	2.749
powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	3	934.216,00 zł	7.534
powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia	4	108.945,00 zł	807
powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia	5	0,00 zł	0
Dodatki do zasiłków rodzinnych, tego z tytułu:	6	518.035,00 zł	4.204
Urodzenia dziecka	7	62.000,00 zł	62
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	8	63.623,00 zł	161
Samotnego wychowywania dziecka	9	63.153,00 zł	321
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	10	42.670,00 zł	401
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	11	90.314,00 zł	1226

Dodatek z tyt. Wielodzietności	12	133.475,00 zł	1.405
Rozpoczęcia roku szkolnego	13	62.800,00 zł	628
Zasiłki pielęgnacyjne	14	488.223,00 zł	3.191
Specjalny zasiłek opiekuńczy	15	141.956,00 zł	275
Świadczenia pielęgnacyjne	16	771.740,00 zł	547
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	17	102.000,00 zł	102
Zasiłek dla opiekuna	18	164.289,30 zł	318
Świadczenie rodzicielskie	19	541.815,40 zł	589
Świadczenia wypłacone na podst. Art.5, ust.3, ustawy o świadczeniach rodzinnych (tzw. zł za zł)	20	72.038,06 zł	1.517
Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	21	4.000,00 zł	1

Program Rodzina 500+.

W ostatnich latach w Polsce współczynniki dzietności kształtowały się na bardzo niskim poziomie. Aby temu zapobiec Rząd Polski podjął działania mające na celu tworzenie zachęt do podejmowania decyzji o rodzicielstwie. Wśród instrumentów polityki prorodzinnej należy wymienić Program Rodzina 500 +. Większość badań pokazuje, że pozytywny wpływ na dzietność mają transfery pieniężne (świadczenia i ulgi). Po wprowadzeniu Programu 500 + wzrost wskaźnika dzietności w naszej Gminie od 2016 roku jest zauważalny. Do tej pory w naszej Gminie rodziło się rocznie od 65 do 75 dzieci, natomiast w roku 2016 odnotowaliśmy 93 urodzenia, a już w 2017 roku 102 urodzenia (*dane z działu świadczeń rodzinnych M-GOPS Sompolno*).

W okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie wypłacił świadczenia wychowawcze w ilości 16.303 dla 868 rodzin w łącznej kwocie 8.151.182,49 zł (tab. 10)

Wyszczególnienie	Ilość:
Świadczenie wychowawcze z tego:	
-wnioski złożone na pierwsze dziecko	770

- wnioski złożone na drugie i kolejne dziecko	203
- wnioski złożone drogą papierową	924
- wnioski złożone drogą elektroniczną	49
- wnioski przekazane przez organ właściwy do rozpatrzenia Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej	62
Świadczenia wychowawcze z tego:	
Decyzje przyznające świadczenie wychowawcze	872
Decyzje odmowne	39
Decyzje marszałka województwa	22
Decyzje przyznające świadczenie w rodzinie, gdzie członkiem jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności	44
Wnioski oczekujące na rozpatrzenie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.	40

- Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w przypadku, których dochód uzyskiwany jest z gospodarstwa rolnego- **206 rodzin**
- Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w przypadku, których dochód uzyskiwany jest z prowadzenia własnej działalności gospodarczej na zasadach zryczałtowanych lub karty podatkowej-**11 rodzin**
- Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w przypadku, którym żaden z rodziców nie pracuje - **45 rodzin**
- Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w przypadku, gdy opiekę nad dzieckiem sprawuje tylko jeden rodzic- **127 rodzin**

Rząd Polski w trakcie roku zmienił zasady przyznawania świadczenia wychowawczego. Zgodnie z art. 19, ust. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, aby uzyskać prawo do świadczenia wychowawczego osoby samotne wychowujące dzieci powinny mieć ustalone na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd. Pod koniec roku zauważyliśmy znaczący spadek osób uprawnionych wychowujących samotnie dzieci ze 117 rodzin do 10 rodzin.

Zestawienie miesięczne środków wypłaconych w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego:

- grudzień 2016 rok wypłacono 685.613,10 zł

- grudzień 2017 rok wypłacono 646.881,70 zł

Powody, dla których liczba wypłaconych świadczeń jest mniejsza w porównaniu do poprzedniego okresu świadczeniowego:

- wzrost płacy minimalnej

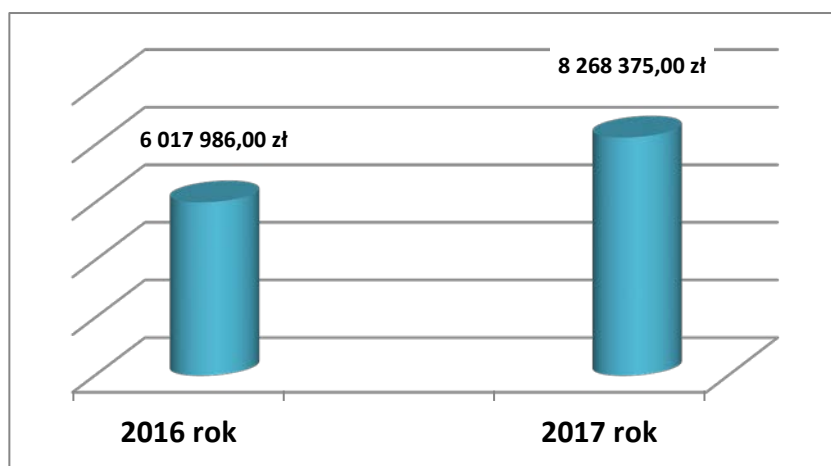
- wzrost wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2016 roku

1 ha przeliczeniowy w 2014 roku – 2.505,96 zł

1 ha przeliczeniowy w 2016 roku – 2.577,00 zł

- konieczność zasądzania alimentów jako warunek przyznania świadczenia wychowawczego osobom samotnie wychowującym dzieci

Ryc. 11 Ilość wypłaconych środków finansowych na realizację zadania 500+ w Gminie Sompolno

Fundusz alimentacyjny

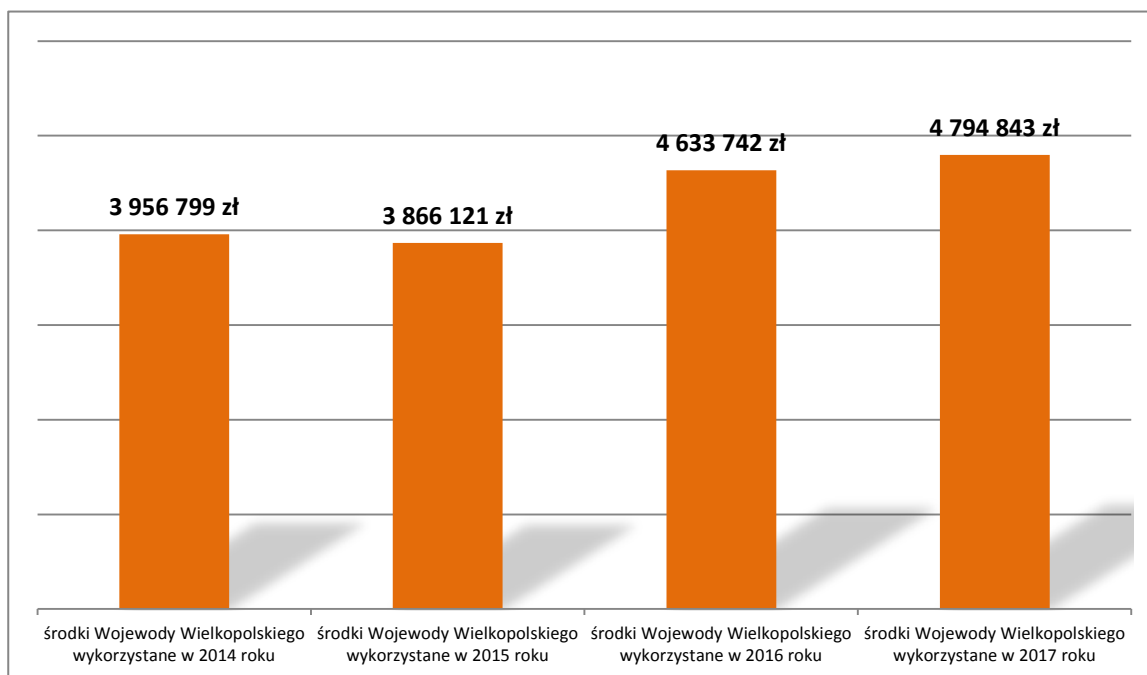
Tab. Nr 11

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego poniesione ze środków budżetu państwa oraz liczba wypłaconych świadczeń

Wyszczególnienie		Kwota (w zł)	Liczba wypłaconych świadczeń
A		B	C
Wypłacane świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	1	300.710,00 zł	831
0-17 lat	2	230.190,00 zł	646
18-24 lat	3	68.920,00 zł	181

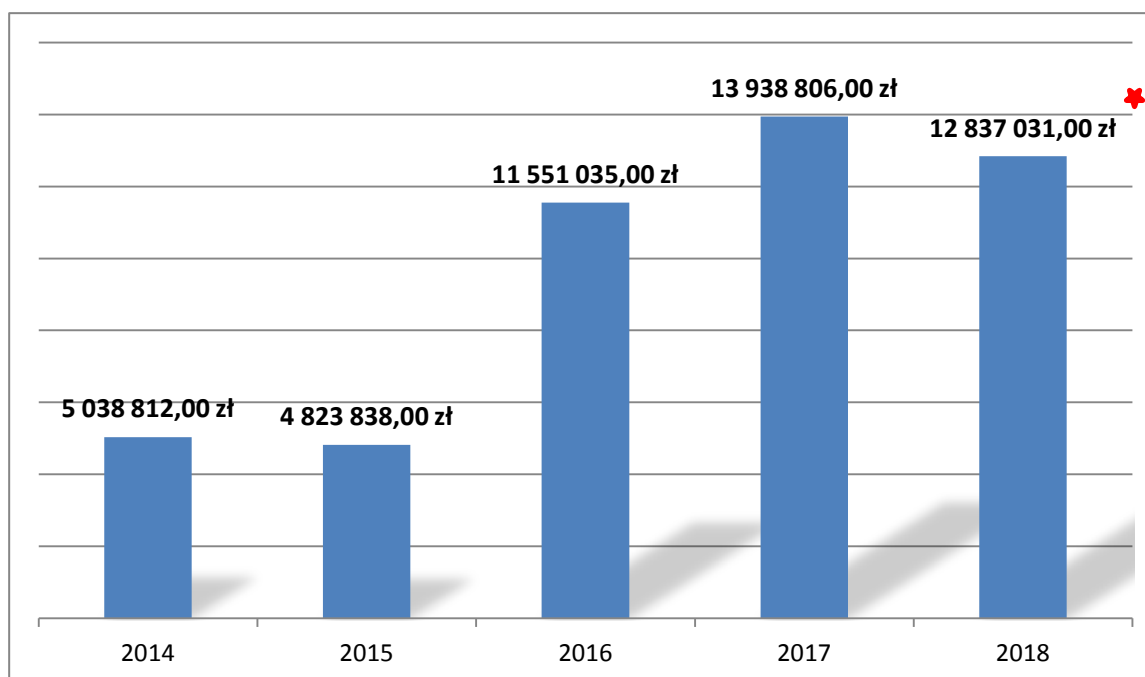
25 lat i więcej (dot. osob posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności)	4	1.600,00 zł	4
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego Fundusz alimentacyjny stanowi system wsparcia osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa z powodu niemożliwości ich wyegzekwowania. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej: a) do ukończenia przez nią 18 roku życia, b) do ukończenia 25 roku życia, jeżeli uczy się w szkole wyższej, c) bezterminowo, gdy legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Dzięki działaniom pracowników M-GOPS w Sompólnie kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w roku 2017 z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły na sumę: 97.094,24 zł Liczba rodzin z funduszu alimentacyjnego to: 35 rodzin.			

Ryc. 12 Wykaz słupkowy ilustrujący wysokość wykorzystanych środków finansowych na realizację **świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego** w latach 2014 – 2017 (zadania zlecone)

Ryc. 13 Wykaz słupkowy ilustrujący wysokość wykorzystanych środków finansowych na realizację wszystkich zadań zleconych w latach 2014 – 2017

* (przy roku 2018 przedstawia plan przyznanych środków od Wojewody Wielkopolskiego)

2.2.3 Współpraca M-GOPS z innymi podmiotami

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie, a także z Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie, ZUS - em, KRUS, Policją, sądem, kuratorami, szkołami, kościołem, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, świetlicą socjoterapeutyczną, Komisją do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz społecznością lokalną. Ośrodek współpracuje również z organizacjami tj. jednostkami OSP, Kołami Gospodyń Wiejskich, Związkiem Kombatantów RP, Konińskim Towarzystwem „Trzeźwość”, uczniowskimi klubami sportowymi oraz innymi podmiotami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie jest podmiotem udzielającym pomocy m.in. mieszkańcom gminy w zakresie:

- wypłata świadczeń dla rodzin zastępczych
- pomoc terapeutyczna dla rodzin zastępczych w razie potrzeby
- wypłata pomocy pieniężnej dla usamodzielnionych wychowanków (w zakresie : kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie)
- odstąpienie od ustalenia opłat za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Inną Instytucją udzielającą na terenie gminy pomocy społecznej dla potrzebujących mieszkańców jest Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca przy Urzędzie Miejskim w Sompolnie.

W ramach Komisji ds. PiRPA funkcjonuje Punkt Informacyjno – Konsultacyjny, mający swoją siedzibę w M-GOPS w Sompolnie.

Komisja ds. PiRPA prowadząc Punkt Informacyjno-Konsultacyjny realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który obejmuje następujące działania:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
 1. Kontynuacja działalności punktu informacyjno - konsultacyjnego, którego zadaniem jest udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.
 2. Systematyczne szkolenia osób pomagających zdrowieniu uzależnionym.
 3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
 1. Kontynuacja działalności punktu informacyjno – konsultacyjnego.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:
 1. Kontynuacja działalności zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży w świetlicy socjoterapeutycznej w Zespole Szkół Nr 2 w Lubstowie oraz przez Zgromadzenie Sióstr Zakonnych w Sompolnie w ramach zlecenia realizacji tego zadania w drodze otwartego konkursu ofert.
 2. Dofinansowanie szkolnych programów profilaktyki.
 3. Dofinansowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:
- Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie akcji profilaktycznych, promujących zdrowy tryb życia, sport, dla szerokiego kręgu osób.
- Dofinansowania instytucji i organizacji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia

odwykowego.

Ponadto Komisja ds. PiRPA realizuje Program Przeciwdziałania Narkomanii, w ramach, którego podejmuje następujące zadania:

- Działania informacyjne, edukacyjne, o charakterze interwencji kryzysowej, zmian prawa lokalnego.
- Rozwijanie różnych form pomocy dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem: zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, udzielanie porad i konsultacji specjalistycznych, organizowanie zajęć o charakterze terapeutycznym
- Działania nastawione na kreowanie wśród młodzieży wolnego od uzależnień stylu życia: organizowanie akcji środowiskowych promujących zdrowie, organizowanie grupowych zajęć o charakterze rozwojowym stanowiących alternatywę dla używania środków odurzających.
- Edukacja dorosłych (działania informacyjne, materiały informacyjne)

Wyżej wymienione zadania są możliwe do realizacji dzięki funkcjonowaniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, a także działalność szkół, świetlicy socjoterapeutycznej.

W zajęciach socjoterapeutycznych uczestniczą dzieci pochodzących z rodzin o niskim statusie materialnym i społecznym, zagrożonych alkoholizmem, niezaradnych życiowo. Dzieci uczestniczące w zajęciach programowych uczą się radzenia w trudnych sytuacjach, rozumienia siebie, współzycia z innymi, rozwiązywania problemów. Poznają podstawową wiedzę na temat zdrowia, własnego ciała oraz mechanizmów uzależnień.

2.3. Źródła niektórych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.3.1. Kwestia mieszkaniowa

Mieszkaniowy zasób Gminy obejmuje lokale będące własnością Gminy Sompolno i liczy aktualnie 78 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 2.682,86 m² w mieście i 48 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 1.714.23 m² w terenie wiejskim (stan z dnia 31.12.2017 roku dane z Urzędu Miejskiego w Sompolnie). Lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Gminy zarządza Burmistrz Miasta Sompolno. Stan techniczny zasobu mieszkaniowego Gminy uzależniony jest od wieku budynków, przeprowadzonych w przeszłości remontów oraz stanu jego utrzymania. Stan techniczny budynków poszczególnych elementów wskazuje na konieczność przeprowadzenia remontów i modernizacji w zakresie remontów elewacji, dachów, instalacji wodno – kanalizacyjnej i elektrycznej. Podstawowym źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej są wpływy z czynszu najmu lokali mieszkalnych jak i użytkowych.

2.3.2. System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Osoby w podeszłym wieku są szczególną grupą osób zdanych na opiekę, gdyż w tym okresie życia, narażeni są na różnego rodzaju schorzenia i niepełnosprawność.

Na problem starości można patrzeć z dwóch punktów widzenia: indywidualnego, gdy koncentrujemy się na problemach ludzi starszych wiekiem, żyjących samotnie oraz z punktu widzenia rodzinnego, gdy problemy ludzi starszych postrzegamy w kontekście problemów rodziny, w której żyją. Problemy pojawiają się wówczas, gdy człowiek z coraz większym trudem wykonuje zwykłe lub odświeżne czynności życiowe lub znacznie je ogranicza. W związku z powyższym niezbędne jest poświęcenie należytej uwagi tej znaczącej populacji społeczeństwa.

Z etycznego, psychologicznego i społecznego punktu widzenia, konieczne jest zapewnienie tej grupie osób specjalnych form pomocy, mających na celu jak najdłuższe utrzymanie ich we własnym środowisku. Z tego też względu osoby po 65 roku życia wymagają wsparcia, konieczna jest rozbudowa oferty usług środowiskowych jako alternatywnej formy usług do obecnej konieczności zamieszkania w domu pomocy społecznej w sytuacji nie radzenia sobie w codziennym życiu, poprzez:

- rozwój usług wspomagających, ułatwiających codzienne funkcjonowanie,
- rozwój form pomocy w okresowym wyręczaniu opiekunów rodzinnych
- mieszkania chronione dające możliwość maksymalnie długiej samodzielności,
- inicjowanie i wspieranie różnych form samopomocy- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

Nowe rozwiązania w zakresie usług całodobowych dają możliwość pozostania tym osobom w swoim naturalnym środowisku, wspomagają ich w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i prowadzenia gospodarstwa.

Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w podeszłym wieku i zniedołężniałymi wpływa z jednej strony na podniesienie jakości życia tych osób, z drugiej zaś na wydłużenie trwania życia oraz zwiększenie aktywności i mobilności.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego. Osoby starsze boją się nie tylko chorób i niepełnosprawności, ale także osamotnienia i nietolerancji, gdyż w dzisiejszych czasach panuje „kult młodości”.

Często człowiek starszy znajduje się w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie. W toku licznych i szybkich przemian przeobrażeniu ulega także model rodziny. Znikają dwu-, trzypokoleniowe rodziny, w których osoby starsze mogły liczyć na opiekę, zainteresowanie. Rodzina, która w sferze emocjonalnej wypełniała całe życie usamodzielnia się, często partner umiera.

Rodzina, mimo chęci i starań, nie zawsze sama jest w stanie zapewnić pełną pomoc seniorom. Aby skuteczniej pomagać, ułatwiać tym ludziom życie, należy wspierać rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych.

Dlatego, by temu zapobiec zostały powoływane do działań różne instytucje niosące pomoc ludziom w podeszłym wieku. Jedną z podstawowych instytucji służących osobom starszym jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi oferowane w takich ośrodkach ściśle określa Ustawa o Pomocy Społecznej z 29 listopada 1990 (z późn. zm.). Celem głównym takiego ośrodka jest dążenie do jak największej samodzielności jej podopiecznych i ich aktywizacja w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia.

Sieć istniejących instytucji i placówek wspomagających osoby starsze jest wciąż niewystarczająca, oferty są zbyt małe w stosunku do ogromu potrzeb społecznych. Dotyczy to zarówno miejsc jak i niezadowalającej jakości usług. W działaniach na rzecz ludzi starszych, obowiązkiem całego społeczeństwa, a zwłaszcza władz rządowych i samorządowych różnych szczebli, jest zapewnienie godnych warunków życia, należytej pozycji społecznej (przez właściwe regulacje prawne i rozwiązania organizacyjne). System wsparcia powinien obejmować zarówno opiekę, ale i kształcenie ludzi w podeszłym wieku.

2.3.3. Rynek pracy i bezrobocie w gminie Sompolno

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

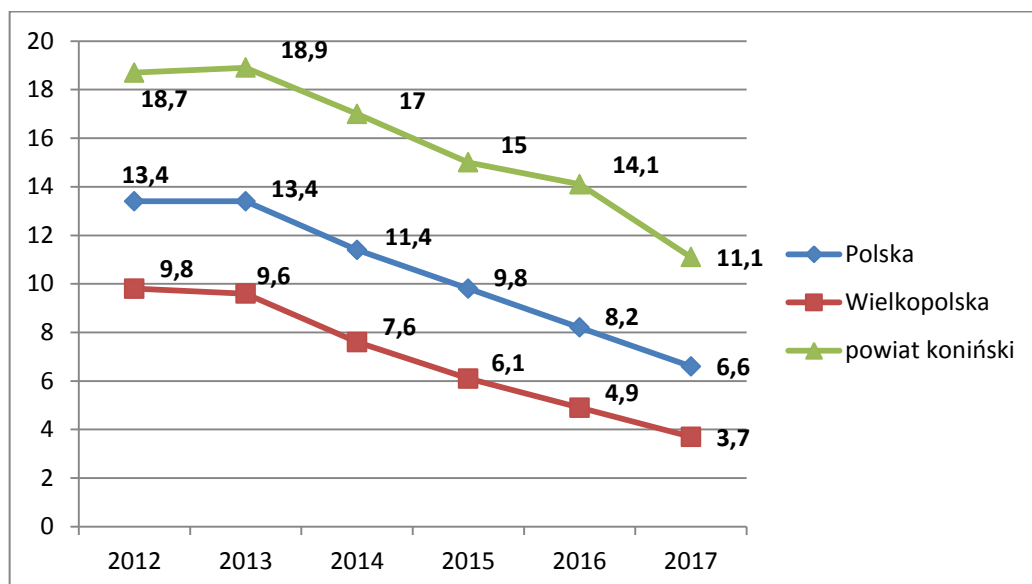
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w powiecie konińskim, województwie wielkopolskim i kraju w latach 2012-2017.

Ryc. 14 Stopa bezrobocia w powiecie konińskim, województwie wielkopolskim i kraju w latach 2012-2017

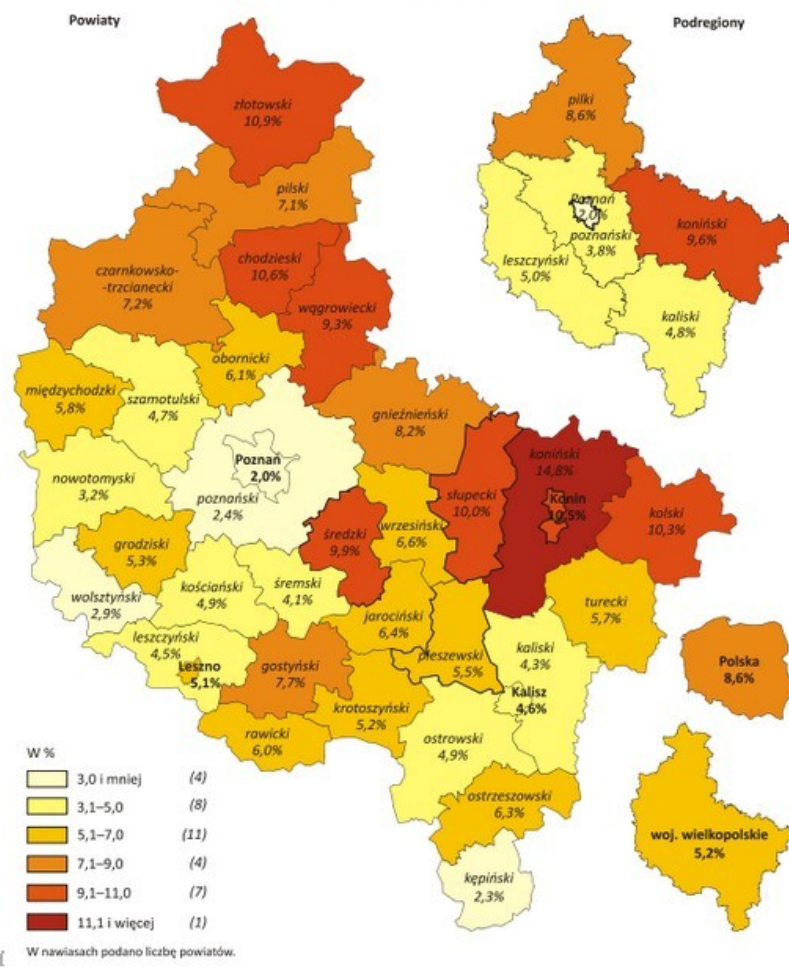

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2012-2017 powiat koniński charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2017 R.

Stan w końcu stycznia

Gdzie zarejestrowanych jest najwięcej bezrobotnych w Wielkopolsce? We wschodniej i północnej części województwa. - *W styczniu najwyższą stopę bezrobocia notowano w powiatach: konińskim (14,8% wobec 15,7% w styczniu ub. roku), złotowskim (10,9% wobec 12,6%) i chodzieskim (10,6% wobec 11,6%), a także w Koninie (10,5% wobec 11,4%) oraz w kolskim (10,3% wobec 13,1%) i słupeckim (10,0% wobec 11,9%). Najniższe wskaźniki utrzymały się w Poznaniu (2,0% wobec 2,5% przed rokiem) oraz w powiatach kępińskim (2,3% wobec 2,8%) i poznańskim (2,4% wobec 2,8%)*

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie na dzień 31 grudnia 2017 rok w gminie Sompolno pozostawało zarejestrowanych 469 bezrobotnych. Wśród ogółu bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 60,34 % (283 osób). Prawo do zasiłku posiadało 55 osób. Warto też zauważyć, że bezrobocie na terenie gminy ma charakter sezonowy i zwiększa się po zakończeniu jesiennych prac polowych i w sadownictwie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

2.3.4 Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Sompolno.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2017 roku wynika, iż na terenie działań Komisariatu Policji w Sompolnie stwierdzono 78 przestępstw, z czego 22 przestępstwa miały charakter kryminalny, 4 przestępstw o charakterze gospodarczym, 21 przestępstw związanych z wykroczeniami drogowymi, 9 postępowań inne (Dane Komisariatu Policji w Sompolnie.)

Wskaźnik wykrywalności ogólnej w 2017 roku wyniósł 82,4% i jest o 9,73% niższy w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. W poszczególnych kategoriach w porównaniu do roku 2016, przedstawia się to następująco; odnotowano znaczny spadek wykrywalności przestępstw kryminalnych o 15,66% który wynosi 72,22%. W kategorii przestępstw przeciwko mieniu odnotowano również spadek wykrywalności o 9,33%, który wynosi 66,67%. W kategorii kradzieży cudzej rzeczy wykrywalność wynosi 41,67% czyli spadek wykrywalności o 20,83% w porównaniu do poprzedniego roku. Kradzież poprzez włamanie samochodu 100% wykrywalności, kradzież z włamaniem 63,33%, uszkodzenie rzeczy 100% wykrywalności. W większości z tych kategorii odnotowano spadek wykrywalności w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Jeżeli chodzi o przestępstwa drogowe to w 2017 roku stwierdzono 21 czynów.

W 2017 roku stwierdzono 2 przestępstwa narkotykowe, tj. o 29 mniej jak w 2016 roku. W omawianym okresie nie ujawniono i nie zatrzymano osób zajmujących się hurtową sprzedażą narkotyków, a były to pojedyncze przypadki posiadania małych ilości narkotyków.

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii dotyczących patologii społecznej. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla

populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Tabela nr 12. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno decyzje dotyczące rozpoczynania picia alkoholu, jak i decyzje polegające na niemożności przerywania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na uzależnienia jako poważny problem społeczny.

Spośród rodzin objętych pomocą społeczną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sompolnie wiele osób swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Nie było uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym roku z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska.

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie przez Radę Miejską w Sompolnie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

2.3.5. Analiza i typologia problemów społecznych:

1. Dezintegracja rodziny, w tym niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, szczególnie wielodzietnych dotkniętych patologią:

- Przyczyny: *brak czasu, ubóstwo, niezaradność życiowa, brak ambicji, brak pozytywnych wzorców, niski poziom wiedzy dot. psychorozwoju dziecka,*
- Skutki: *przemoc, bezrobocie, rozpad rodziny, brak środków do życia,*

2. Nadużywanie alkoholu, uzależnienia i współuzależnienia:

- Przyczyny: *brak pracy, niezaradność życiowa, trudne sytuacje rodzinne, brak ambicji, brak perspektyw, brak pozytywnych wzorców, nieumiejętność efektywnego wykorzystywania czasu wolnego;*
- Skutki: *rozpad rodziny, samotność, przemoc, bezrobocie, ubóstwo, bezdomność*

3. Bezrobocie, szczególnie długotrwale, ubóstwo:

- Przyczyny: *położenie geograficzne gminy Sompolno, niedostateczna liczba zakładów pracy, niedostosowanie ofert pracy do oczekiwań, niezaradność, niski poziom wykształcenia i aktywności, brak gotowości do zmian, brak wiary we własne siły;*
- Skutki: *ubóstwo, pogłębiająca się patologia, w szczególności alkoholizm, rozpad rodziny, samotność, brak środków do życia, migracja.*

4. Niski poziom aktywności i integracji społecznej. Słaby rozwój kapitału społecznego w gminie:

- Przyczyny: *brak czasu, brak liderów, apatia społeczna, brak chęci i motywacji do pracy społecznej; niedobór środków finansowych na zorganizowane formy czasu wolnego, ograniczony dostęp do bazy sportowo-rekreacyjnej, niski poziom wiedzy nt. tworzenia i działalności organizacji pozarządowych oraz pozyskiwania funduszy na ich działalność, brak ruchu woluntarystycznego, niska świadomość obywatelska;*
- Skutki: *niski poziom integracji i aktywności społecznej, ograniczony rozwój kulturalny, apatia społeczna, mała liczba inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych w gminie, pogłębiający się proces niedostosowania społecznego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,*

5. Nierówne szanse edukacyjne i awansu społecznego

- Przyczyny: *utrudniony dostęp do placówek oświatowych, ubożenie społeczeństwa, słabsze wyposażenie placówek oświatowych,*
- Skutki: *niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy, mała aktywność społeczna, migracja ludzi wykształconych z terenu gminy, niskie aspiracje zawodowe, małe zainteresowanie problemami najbliższego środowiska*

6.. Ograniczony dostęp do poradnictwa i usług specjalistycznych, w szczególności usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i obywatelskich

- Przyczyny: *niedobór środków finansowych na zatrudnienie specjalistów i organizację gabinetów;*
- Skutki: *większe problemy zdrowotne, wzrost zachorowań, wzrost ilości osób niepełnosprawnych w gminie, zaniedbania higieniczne, wychowawcze, rozwojowe, niższe szanse edukacyjne, wzrost patologii życia rodzinnego, wzrost osób uzależnionych od alkoholu i innych środków uzależniających*

7. Niewystarczająca ilościowo i rodzajowo liczba form aktywnego i zorganizowanego spędzania czasu wolnego:

- Przyczyny: *niedobór środków finansowych, brak wzorców, brak organizatorów, opiekunów oraz chęci i motywacji; niedobór w gminie miejsc na zorganizowane formy czasu wolnego, skromna oferta dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, ograniczony dostęp do bazy sportowo-rekreacyjnej;*
- Skutki: *małe możliwości rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży co rzutuje na wybór dalszego kształcenia: wzrost patologii – obniża się wiek inicjacji alkoholowej, wzrost uzależnień od różnych używek, wzrost agresji, wandalizmu, wzrost*

eurosieroctwa wśród dzieci i młodzieży; samotność i odosobnienie społeczne osób starszych, bierność społeczna.

8. Niewystarczające zasoby mieszkaniowe:

- Przyczyny: brak środków finansowych na adaptację i budowę mieszkań czy lokali użyteczności publicznej;
- Skutki: obniżony poziom standardu bytowego, rozwój różnych form patologii w złych warunkach mieszkaniowych, bezdomność

9. Brak dostatecznego wsparcia dla osób chorych, niepełnosprawnych, starszych:

- Przyczyny: brak specjalistów (rehabilitantów, terapeutów, wolontariuszy), znieczulica społeczna, brak funduszy, brak kompleksowego lokalnego systemu pomocy tej grupie osób, niedobór na terenie gminy podmiotów wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w szczególności z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonymi umysłowo; brak ruchu wolontarystycznego i pomocy sąsiedzkiej, negatywne postawy wobec niepełnosprawności i osób starszych;
- Skutki: samotność, zniechęcenie, piętrzące się problemy dnia codziennego osób i rodzin niepełnosprawnych, niewystarczająca opieka zdrowotna- zwiększające się problemy zdrowotne, pogłębiające się różnice kulturowe, obyczajowe, cywilizacyjne pomiędzy osobami starszymi a młodszym pokoleniem, niski poziom zaangażowania mieszkańców na rzecz osób starszych, niski poziom integracji międzypokoleniowej, zanikanie lokalnych tradycji, niska aktywność społeczna tej grupy, niska kondycja fizyczna i zdrowotna.

10. Zjawisko przemocy w rodzinie:

- Przyczyny: brak pozytywnych wzorców, alkoholizm, ubóstwo, uwarunkowania środowiskowe, zaburzenia psychiczne, brak edukacji w zakresie psychologicznych oraz społecznych źródeł zachowań przemocowych, bierność społeczeństwa na zjawisko przemocy;
- Skutki: samotność, alkoholizm, izolacja społeczna, zagrożenie zdrowia i życia, bezdomność, rozpad rodziny, krzywdzenie i zaniedbanie dzieci, powielanie wzorców i zachowań przemocowych przez ofiary, problemy szkolne, umieszczenie w zakładzie karnym.

11. Marginalizacja społeczna:

Osoby dotknięte wcześniej omówionymi problemami społecznymi: bezrobociem, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej brakiem pracy, niepełnosprawne, dotknięte chorobą alkoholową, pozbawione opieki i wsparcia rodziny są narażone na izolację. Często osoby, które borykają się z takimi problemami tworzą hermetyczne grupy niedostosowane społecznie i zagrożone całkowitym wykluczeniem ze społeczeństwa.

Marginalizacja grup społecznych wyraża się w braku uczestnictwa grup społecznych w tych sferach życia, w których – stosownie do określonych kryteriów - uzasadnione jest oczekiwanie, że osoby lub grupy będą uczestniczyły. Marginalizacja grup społecznych wywołuje szereg negatywnych skutków społecznych.

2.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY

2.4.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi

Analiza dokonana została przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sompolnie. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,

- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, gotowość na zmiany

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie gminy,
- wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, szczególnie wśród kobiet,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale,
- niepodnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale,
- brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne.

Szanse

- współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacji,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej,
- wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Zagrożenia

- wzrost bezrobocia długotrwałego i dziedziczenia bezrobocia,
- rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych,
- występowanie zjawiska osłabienia instytucji rodziny w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.
- brak aktywności zawodowej przy zbyt rozbudowanym systemie wsparcia finansowego z pomocy społecznej

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery samorządowej a przedstawicielami sektora pozarządowego,
- prowadzenie przez samorząd działań w zakresie zapobiegania dysfunkcjom rodziny,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- wysoki poziom aktywności w poszukiwaniu środków pozabudżetowych,
- zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- wysokie osiągnięcia w sporcie i nauce
- dostęp do kształcenia ponadgimnazjalnego na terenie gminy.

Słabe strony

- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,

- niedobór infrastruktury specjalistycznej,
- słaba integracja.
- niedostateczna ilość środków finansowych,
- niska motywacja osób i rodzin do korzystania z istniejących form wsparcia

Szanse

- szansa na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej,
- zadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych.
- polityka prorodzinna państwa

Zagrożenia

- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa, eurosieroctwo,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie,
- brak programu w zakresie budownictwa socjalnego.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- istnienie dobrze przygotowanej bazy lokalowej,
- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- włączanie się społeczności lokalnej w działania pomocowe,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- brak bazy leczenia odwykowego,
- deficyt odpowiednich miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi.

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- brak wystarczających możliwości sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Kwestia osób bezdomnych

Mocne strony

- możliwość określenia liczby bezdomnych,
- dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności i stosowanie działań zapobiegawczych,

- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych,
- umiejętne komunikowanie się z mediami w sprawach bezdomności.

Słabe strony

- występowanie problemu minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych,
- brak struktury stacjonarnej dla bezdomnych (gminnego schroniska dla bezdomnych),
- brak standaryzacji usług dla bezdomnych,
- brak organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym.

Szanse

- obiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności,
- społeczna akceptacja osób bezdomnych
- współpraca z organizacjami pozarządowymi

Zagrożenia

- ograniczony dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych,
- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się w organizacjach samopomocowych np. Klub Seniora,
- dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej takich jak placówki dziennego pobytu

Słabe strony

- niski poziom życia osób starszych,
- zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową,
- wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy,
- długi czas oczekiwania na umieszczenie w dps
- brak środków finansowych na pokrycie wysokich kosztów za pobyt w dps
- niekorzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.
- marginalizowanie problemów osób starszych przez resztę społeczeństwa

Szanse

- szkolenie kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- uwrażliwianie systemu oświaty na problem osób starszych,
- koordynacja działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- dokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- sprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna kraju.
- stworzenie placówki dziennego pobytu z ofertą terapeutyczno-kulturalną

Zagrożenia

- wzrost liczby osób samotnych,
- pogłębiający się problem depresji osób starszych
- brak działań w zakresie dostosowywania standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- niedostosowana do osób starszych infrastruktura,
- migracja ludzi młodych na inne tereny,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku sytuacja finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych,
- dostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi (niestety wykorzystując zasoby gmin sąsiednich)

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- słaba baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.
- brak zaangażowania środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy,
- brak organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności na terenie gminy Sompolno, z którymi współpracują instytucje samorządowe,

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- równomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- posiadanie wyspecjalizowanej kadry pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną,
- łatwy dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Słabe strony

- deficyt pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań.

Szanse

- odpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa w zakresie służb pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej; uczestniczenie kadry pomocy społecznej w szkoleniach,
- szeroka współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację dodatkowych zadań

Zagrożenia

- niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry.

Mocne strony

- atrakcyjne położenie geograficzne – obszar turystyczny,
- dobrze rozwinięta działalność sadownicza i szkółkarska
- znaczny potencjał ludzi w wieku produkcyjnym,
- diagnozowanie problemów społecznych,
- sześć rejonów pracy socjalnej w gminie (ułatwiona organizacja pracy, kontakt ze środowiskiem, co służy właściwej diagnozie i ułatwia skuteczne rozwiązywanie problemów),
- usługi domowe dla osób przewlekle chorych, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do potrzeb,
- dwie świetlice socjoterapeutyczne – zajęcia terapeutyczne, wyrównawcze, edukacyjne,
- dobre przygotowanie oraz doświadczenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- współpraca pomiędzy jednostkami pomocy społecznej i innymi organizacjami,
- współpraca z pracodawcami,
- kontakt z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej,
- znajomość lokalnego środowiska i jego potrzeb,
- otwarcie na zmiany,
- dobre warunki lokalowe,
- umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- szczególna troska o seniorów i kombatanów (klub seniora umożliwiający spędzenie czasu wolnego).

Słabe strony

- wzrost bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe),
- postępujące zubożenie części społeczeństwa,
- niż demograficzny oraz starzenie się społeczeństwa,
- likwidacja miejsc pracy i wzrost bezrobocia powodujące wzrost liczby świadczeniobiorców,
- ograniczony dostęp do niektórych placówek pomocowych (poradnie specjalistyczne, rehabilitacyjne),
- bariery architektoniczne zwłaszcza w miejscu zamieszkania,
- wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżenie wieku inicjacji alkoholowej,
- brak miejsc pracy,
- wzrost przestępczości i uzależnień,
- osłabienie funkcji rodziny naturalnej,
- mało miejsc spędzania wolnego czasu (świetlic wiejskich, dostępu do Internetu, przygotowanych boisk sportowych),
- ograniczony dostęp do specjalistów ds. uzależnień, psychologów, terapeutów, prawników i innych,
- brak usług domowych w godzinach popołudniowych dla osób starszych,
- brak usług opiekuńczej,
- wzrost zjawiska przemocy w rodzinach z uwagi na szerzący się alkoholizm.
- brak gminnego schroniska dla osób bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, wychodzących z uzależnienia,
- nie posiadanie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wózków inwalidzkich, balkoników, łóżka szpitalnego w celu nieodpłatnego wypożyczania osobom potrzebującym,

2.4.2 Czynniki sprzyjające i utrudniające integrację społeczną

A) czynniki sprzyjające integracji:

- partnerstwo
- imprezy okolicznościowe, lokalne
- promocja
- patriotyzm lokalny
- baza lokalowa(sale sportowy przy szkołach, remizy strażackie, M-GOK)
- działalność organizacji, stowarzyszeń, Parafii, szkół
- aktywność społeczna, zrzeszanie się w grupy
- nowe miejsca pracy
- budowanie przepływu informacji
- wspólne działanie
- współpraca między instytucjami, organizacjami

B) czynniki utrudniające integrację:

- pasywna postawa
- roszczeniowa postawa
- niska świadomość społeczna
- migracja społeczeństwa
- brak przepływu informacji
- starzejąca się społeczność
- bierność społeczeństwa
- zróżnicowany poziom życia
- brak tradycji uczestnictwa w życiu społecznym

Korzyści, jakie odniosą mieszkańcy w wyniku integracji społecznej:

- Poprawa życia społecznego-stosunków społecznych
- Budowanie silnych więzi rodzinnych
- Prokreacja, wzrost liczby urodzeń
- Rozwiązywanie problemów społecznych
- Świadome uczestnictwo w życiu społecznym
- Wyższy poziom moralny, intelektualny
- Samorealizacja jednostki (szczęście, szczęśliwy obywatel)

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3. Strategiczne kierunki integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Sompolno

3.1. Wizja rozwoju społecznego gminy Sompolno

Wizja uzasadnia sens działania w danej dziedzinie, określa kierunki i zakres zadań dla przedstawicieli lokalnej władzy i partnerów społecznych, a także w sposób zwięzły deklaruje pożądany stan ładu społecznego w zakresie polityki społecznej w perspektywie następnych kilku lub kilkunastu lat.

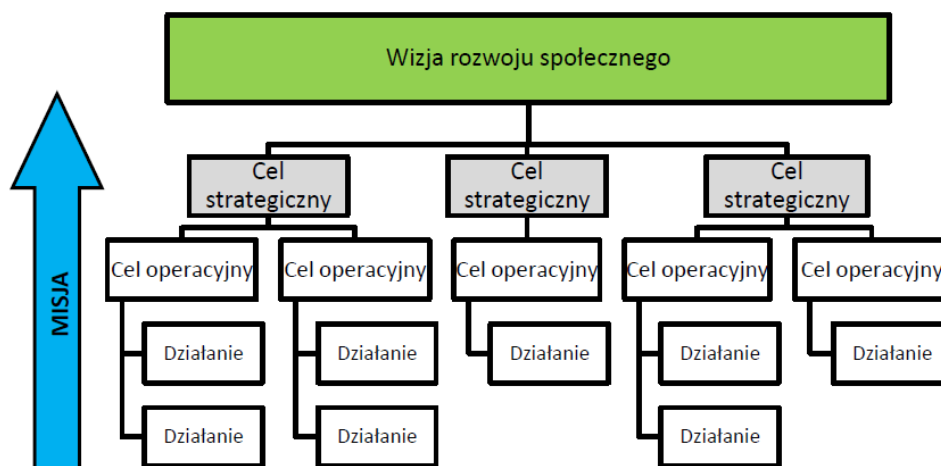
„Miasto i Gmina SOMPOLNO - to miejsce, w którym zapewnione jest bezpieczeństwo socjalne mieszkańców. To gmina, która zabezpiecza potrzeby rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych. Nasza gmina jest gminą przyjazną, otwartą na zmiany, silną, zdrową, bezpieczną, tolerancyjną, ekologiczną i kulturalną. To gmina z wysokim poziomem integracji społecznej”.

Przyjęcie wyżej wymienionej wizji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018-2026 powinno zachęcić do spójnego działania w szukaniu jak najkorzystniejszych dróg osiągnięcia wyznaczonych celów.

Potrzeba społeczności lokalnej i kierunki rozwoju gminy Sompolno wytyczają strategiczne kierunki działania gminy w zakresie polityki społecznej w perspektywie następnych kilku lat. Realizowanie tych kierunków zbliży gminę do pożądanego stanu ładu społecznego w gminie, określonego w wizji niniejszej Strategii.

3.2. Cele i kierunki działań

Systematyka planowania polityki społecznej w gminie Sompolno zakłada realizację siedmiu celów strategicznych odnoszących się do priorytetowych grup społecznych, wobec których powinny być podejmowane kompleksowe i interdyscyplinarne oddziaływania. Podział jest potrzebny ze względu na różnorodność potrzeb i barier, jakich doświadczają wybrane grupy, a także wielość instytucji i organizacji lokalnych zajmujących się określonymi kwestiami w oparciu o posiadane kompetencje i uprawnienia. Chodzi zatem o uporządkowanie rzeczywistości społecznej, aczkolwiek wiadomym jest, że różne problemy społeczne są ze sobą ściśle powiązane, zarówno w ujęciu indywidualnym jak i grupowym. Określona kolejność celów strategicznych nie ma zatem znaczenia hierarchicznego – każdy z nich jest równie ważny, zaś realizacja jednego celu będzie miała istotny wpływ na powodzenie we wdrażaniu pozostałych.

Ryc. 15

Źródło: Opracowanie własne.

Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano od trzech do czterech celów operacyjnych, które grupują stosowane metody i narzędzia według kluczowych odniesień, tzn. w jaki sposób wpływają one na poprawę sytuacji osób, rodzin lub szerszych zbiorowości. Natomiast dla każdego celu operacyjnego sformułowano listę kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów strategii oraz ogólnej wizji rozwoju społecznego.

Cel strategiczny	1. Poprawa zdolności mieszkańców do podejmowania zatrudnienia w tym pracy na własny rachunek oraz w sektorze ekonomii społecznej
Cel operacyjny	1.1. Zwiększanie motywacji, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego potrzebnego na rynku pracy.
Kierunki działań	1.1.1. Zapewnienie dostępu do informacji o rynku pracy, doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy i innych specjalistów świadczących wsparcie w zakresie poszukiwania pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, planowania ścieżki kariery zawodowej itp. 1.1.2. Zapewnienie uczniom kończącym edukację dostępu do doradztwa edukacyjno-zawodowego, służącego ukierunkowaniu ich wyborów zawodowych oraz ścieżki dalszego kształcenia. 1.1.3. Realizacja programów umożliwiających mieszkańcom zdobycie nowych lub aktualizację posiadanych kwalifikacji zawodowych. 1.1.4. Wsparcie uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia formalnego zwłaszcza przez osoby, które ukończyły szkołę na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym. 1.1.5. Organizacja targów pracy, giełd pracy oraz bezpośrednich spotkań z pracodawcami służących wsparciu osób bezrobotnych lub planujących zmienić pracę.
Cel operacyjny	1.2. Zwiększanie potencjału lokalnej gospodarki do tworzenia nowych wysokiej jakości miejsc pracy, w tym w sektorze ekonomii społecznej.
Kierunki działań	1.2.1. Wsparcie finansowe (w postaci dotacji lub refundacji części kosztów wynagrodzenia) dla pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób bezrobotnych. 1.2.2. Wsparcie szkoleniowo-doradcze oraz finansowe (dotacje, pożyczki, poręczenia) dla osób podejmujących

	samozatrudnienie w formie jednoosobowej działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej. 1.2.3. Upowszechnianie idei ekonomii społecznej oraz zasad społecznie odpowiedzialnego biznesu
Cel operacyjny	1.3. Ułatwianie dostępu do rynku pracy osobom oraz grupom defaworyzowanym.
Kierunki działań	1.3.1. Wspieranie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennych opiekunów. 1.3.2. Promocja równościowego podejścia do kobiet i mężczyzn na rynku pracy (przełamywanie stereotypów, elastyczne formy zatrudnienia). 1.3.3. Umożliwienie osobom wykluczonym społecznie udziału w zajęciach reintegracji społeczno-zawodowej w Klubie lub Centrum Integracji Społecznej. 1.3.4. Realizacja programów i projektów zwiększających szanse osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
Cel operacyjny	1.4. Wzmocnienie systemu wsparcia i współpracy lokalnej na rzecz wzrostu zatrudnienia.
Kierunki działań	1.4.1. Rozwój partnerstwa lokalnego w obszarze aktywizacji zawodowej w celu lepszej wymiany informacji o barierach na rynku pracy, a także poszukiwania skutecznych metod ich przezwyciężania. 1.4.2. Współpraca M-GOPS w Sompolnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie w zakresie aktywizacji wspólnych klientów – osób bezrobotnych znajdujących się w grupie tzw. „oddalonych od rynku pracy” (w tym III profil pomocy). 1.4.3. Wsparcie utworzenia i działalności podmiotów Ekonomii Społecznej / Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w powiecie konińskim.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Starostwo Powiatowe w Koninie, PUP, PCPR, poradnie

	psychologiczno-pedagogiczne, szkoły ponadgimnazjalne, Ochotniczy Hufiec Pracy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	2. Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju
Cel operacyjny	2.1 Wzrost kompetencji rodziców, prawnych opiekunów oraz osób planujących założenie rodziny.
Kierunki działań	2.1.1. Realizacja zajęć i spotkań przygotowujących młodzież do świadomego podjęcia decyzji o założeniu rodziny. 2.1.2. Wspieranie kobiet w ciąży i ich małżonków/partnerów do przyjęcia dziecka na świat (spotkania i konsultacje ze specjalistami, kampanie społeczne). 2.1.3. Pedagogizacja rodziców oraz wzmocnienie współpracy placówek oświatowych z rodzicami dzieci uczęszczających do szkół. 2.1.4. Promocja prawidłowych wzorców funkcjonowania rodzin.
Cel operacyjny	2.2. Zwiększenie dostępu do usług wsparcia dla rodzin, zwłaszcza doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
Kierunki działań	2.2.1. Intensyfikacja pomocy udzielanej przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. 2.2.2. Organizacja, w zależności od potrzeb, pomocy ze strony rodzin wspierających, wolontariuszy oraz grup samopomocowych. 2.2.3. Zapewnienie szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego oraz terapii rodzinnej. 2.2.4. Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej. 2.2.5. Upowszechnianie nowych metod i narzędzi pracy z rodzinami, np. terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach, mediacji rodzinnych.

Cel operacyjny	2.3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
Kierunki działań	2.3.1. Zwiększanie dostępności przedszkoli oraz innych form edukacji przedszkolnej. 2.3.2. Prowadzenie i rozwój infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej, umożliwiającej dzieciom i młodzieży aktywne, produktywnie spędzanie czasu wolnego. 2.3.3. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych doskonalących wiedzę, umiejętności oraz rozwijających pasje i zainteresowania dzieci i młodzieży. 2.3.4. Umożliwienie młodzieży zdobywania cennych doświadczeń oraz aktywności na rzecz środowiska lokalnego (wolontariat, szkolenia liderów, wymiana międzynarodowa). 2.3.5. Zapewnienie pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych. 2.3.6. Zorientowanie edukacji dzieci i młodzieży na kształcenie kompetencji kluczowych: kreatywności, kooperacji i przedsiębiorczości, a także ważnych kompetencji osobistych, społecznych i obywatelskich.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły ponadgimnazjalne, Ochotniczy Hufiec Pracy, instytucje szkoleniowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	3. Wzrost poziomu bezpieczeństwa i zdrowotności mieszkańców dzięki ograniczeniu problemu uzależnień, przemocy w rodzinie oraz innych dysfunkcji społecznych
Cel operacyjny	3.1. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych w sferze uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.
Kierunki działań	3.1.1. Propagowanie wiedzy na temat różnych form uzależnień i innych zachowań szkodliwych dla zdrowia oraz ich negatywnych skutków. 3.1.2. Promocja wśród mieszkańców zdrowego i aktywnego

	stylu życia bez nałogów. 3.1.3. Organizacja akcji lokalnych lub udział w regionalnych/krajowych kampaniach społecznych na temat przemocy w rodzinie. 3.1.4. Prowadzenie środowiskowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i całych rodzin. 3.1.5. Wzmocnienie działań służb patrolowych policji oraz kontroli prowadzonych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 3.1.6. Realizacja akcji podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz konsekwencji wynikających z łamania przepisów prawa.
Cel operacyjny	3.2. Zapewnienie osobom i rodzinom doświadczającym dysfunkcji lub nimi zagrożonym dostępu do bezpośredniego, specjalistycznego wsparcia.
Kierunki działań	3.2.1. Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez osoby stosujące przemoc i osoby doznające przemocy w rodzinie, za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych, spotkań mieszkańców ze specjalistami. 3.2.2. Realizacja działań z zakresu poradnictwa, motywowania do leczenia, wsparcia socjalnego oraz pomocy terapeutycznej dla dzieci, osób dorosłych i całych rodzin doświadczających uzależnień, przemocy domowej i innych dysfunkcji. 3.2.3. Wspieranie działalności grup wsparcia i grup samopomocowych w tym dla ofiar przemocy. 3.2.4. Podjęcie wspólnych inicjatyw zmierzających do poszerzenia oferty pomocy stacjonarnej o terapię uzależnień dla młodzieży oraz terapię uzależnień behawioralnych. 3.2.5. Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
Cel operacyjny	3.3. Poprawa spójności i efektywności działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy w rodzinie i przestępczości.
Kierunki działań	3.3.1. Wzmacnianie interdyscyplinarnej współpracy w zakresie

	monitorowania sytuacji rodzin dysfunkcyjnych, a także podejmowania adekwatnych działań interwencyjnych i zaradczych. 3.3.2. Budowanie lokalnych partnerstw pomiędzy instytucjami publicznymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi z parafiami Kościoła Rzymskokatolickiego i innych wyznań w zakresie większego zaangażowania w problemy rodzin, lepszej diagnostyki dysfunkcji, a także pomocy osobom wychodzącym z uzależnienia. 3.3.3. Organizacja lub udział w szkoleniach, warsztatach, studiach i wizytach studyjnych realizowanych przez podmioty zewnętrzne, dających możliwość nabywania i podnoszenia kompetencji zawodowych oraz poznawania dobrych praktyk w zakresie pracy z rodziną dysfunkcyjną. 3.3.4. Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się uzależnieniami, przemocą w rodzinie oraz interwencją kryzysową w postaci supervizji, pomocy psychologicznej itp.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Sanepid, szkoły ponadgimnazjalne, Powiatowy Szpital w Koninie, służba zdrowia, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, organizacje kościelne, media lokalne.
Cel strategiczny	4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa materialnego i mieszkaniowego wśród osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel operacyjny	4.1. Wzmacnianie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami.
Kierunki działań	4.1.1. Wspieranie mieszkańców gminy przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i innych specjalistów w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, a także nabywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

	4.1.2. Edukacja ekonomiczna dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. 4.1.3. Pomoc psychologiczna oraz prawna dla osób i rodzin doświadczających trudności życiowych.
Cel operacyjny	4.2. Zapewnienie dostępu do podstawowych dóbr i zasobów materialnych.
Kierunki działań	4.2.1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. 4.2.2. Organizowanie zbiórek żywności, odzieży i innych podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących, w szczególności rodzin wielodzietnych i niepełnych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Banki i instytucje finansowe, powiatowy rzecznik konsumentów, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	5. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym
Cel operacyjny	5.1. Zwiększenie skali działań profilaktycznych, rehabilitacyjnych oraz kompensacyjnych w zakresie niepełnosprawności.
Kierunki działań	5.1.1. Ułatwianie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, placówek rehabilitacyjnych oraz punktów zaopatrzenia i wypożyczania sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością. 5.1.2. Realizowanie w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych lub w ośrodku wsparcia wysokiej jakości usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych. 5.1.3. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach, a także dostępnych programach i formach pomocy.
Cel operacyjny	5.2. Integracja osób niepełnosprawnych, ich opiekunów i rodzin ze środowiskiem lokalnym.

Kierunki działań	5.2.1. Organizacja zajęć i warsztatów sprzyjających nabywaniu umiejętności wykonywania czynności dnia codziennego, zaradności osobistej oraz funkcjonowania w życiu społecznym. 5.2.2. Organizacja i dofinansowanie wydarzeń o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym. 5.2.3. Wspieranie pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu oraz grup samopomocowych dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. 5.2.4. Zwiększanie nakładów finansowych na edukację integracyjną, włączającą dzieci i młodzież z niepełnosprawnością do powszechnego systemu szkolnictwa.
Cel operacyjny	5.3. Poprawa dostępności instytucji i przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych.
Kierunki działań	5.3.1. Likwidacja barier architektonicznych i transportowych (np. budowa miejsc parkingowych, podjazdów, przejść dla pieszych, zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnością). 5.3.2. Przystosowanie funkcjonowania instytucji użyteczności publicznej do potrzeb i ograniczeń osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. 5.3.3. Upowszechnianie instrumentów wsparcia ułatwiających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym w środowisku lokalnym oraz kontakty z administracją (np. asystent osoby niepełnosprawnej). 5.3.4. Doksztalcanie kadr pomocy społecznej, pracowników instytucji i wolontariuszy z zakresu metod wspierania osób z niepełnosprawnością.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	6. Poprawa jakości życia seniorów oraz osób ciężko lub

	przewlekłe chorych
Cel operacyjny	6.1. Rozwój systemu opieki i wsparcia w środowisku zamieszkania osób starszych i chorujących.
Kierunki działań	6.1.1. Organizacja usług opiekuńczych w celu jak najdłuższego utrzymania osób o ograniczonej sprawności w miejscu zamieszkania. 6.1.2. Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej z powodu podeszłego wieku i/lub długotrwałej choroby (np. zasiłki celowe na zakup leków, pomoc żywnościowa). 6.1.3. Zwiększanie dostępności wsparcia instytucjonalnego w szczególności w ramach ośrodków dziennego pobytu, klubów seniora, rodzinnych domów pomocy oraz chronionych form mieszkalnictwa (np. mieszkania chronione). 6.1.4. Edukacja społeczna służąca integracji oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych i chorujących, w szczególności poprzez promowanie pozytywnych przykładów w środowisku, upowszechnianie pomocy sąsiedzkiej oraz wolontariatu. 6.1.5. Przygotowanie i realizacja programów informacyjno-edukacyjnych na temat zdrowia psychicznego, kształtujących odpowiednie zachowania i styl życia, sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.
Cel operacyjny	6.2. Zmniejszanie izolacji społecznej oraz poczucia osamotnienia wśród seniorów.
	6.2.1. Organizacja i dofinansowanie różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej osób starszych. 6.2.2. Realizacja spotkań i prelekcji na temat zagrożeń dla bezpieczeństwa fizycznego i materialnego seniorów. 6.2.3. Promowanie wśród seniorów świadomego, aktywnego i zdrowego stylu życia ukierunkowanego na samorealizację oraz zachowanie jak najdłużej dobrego stanu zdrowia. 6.2.4. Zaangażowanie osób starszych w inicjatywy sprzyjające

	wymianie międzypokoleniowej oraz kultywowaniu tradycji i zwyczajów.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	DPS, ŚDS, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.
Cel strategiczny	7. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy ważne dla wspólnoty lokalnej
Cel operacyjny	7.1. Wzrost świadomości społecznej i obywatelskiej
Kierunki działań	7.1.1. Praktyczna edukacja prawna i obywatelska uwzględniająca w szczególności ideę samorządności, zagadnienia integracji europejskiej, prawa człowieka oraz krytyczny odbiór treści medialnych. 7.1.2. Promowanie wśród mieszkańców zachowań prozdrowotnych, w tym zdrowej diety, dbałości o higienę i kulturę fizyczną, udziału w okresowych badaniach profilaktycznych. 7.1.3. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej oraz kształtowanie postaw dbania o środowisko przyrodnicze przez mieszkańców. 7.1.4. Podejmowanie inicjatyw na rzecz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, w tym rozwijających umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. 7.1.5. Upowszechnianie wiedzy o historii i kulturze regionu, narodu polskiego oraz innych narodowości (edukacja międzykulturowa).
Cel operacyjny	7.2. Wzmocnienie oddolnej aktywności mieszkańców gminy, realizowanej przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.
Kierunki działań	7.2.1. Rozwój, modernizacja i udostępnianie mieszkańcom obiektów służących aktywności społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

	7.2.2. Opracowanie i wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej lub innych instrumentów służących integracji oraz organizowaniu społeczności miasta, uwzględniających środowiskową pracę socjalną oraz animację lokalną. 7.2.3. Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz mieszkańców gminy realizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, poprzez zlecenie realizacji zadań publicznych (współpraca finansowa) oraz pomoc o charakterze informacyjnym, organizacyjnym, szkoleniowym i doradczym. 7.2.4. Wdrożenie budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego) w Sompolnie w celu umożliwienia jej mieszkańcom bezpośredniego wpływu na decyzje o wydatkowaniu części środków finansowych na przedsięwzięcia zgłoszone przez obywateli.
Okres realizacji	2018-2026 (działania ciągłe)
Podmioty odpowiedzialne	Władze gminy Sompolno: Rada Miejska w Sompolnie, Burmistrz, jednostki organizacyjne: Urząd Gminy, M-GOPS, placówki oświatowe.
Partnerzy w realizacji	Służba zdrowia, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej.

3.3. Źródła finansowania

Realizacja kierunków działań zaplanowanych w Strategii wymaga odpowiednich zasobów finansowych, bowiem każde przedsięwzięcie generuje określone koszty.

Podstawowym źródłem finansowania strategii będzie budżet samorządu gminy. Większość kierunków działań mieszczących się w sferze lokalnej pomocy społecznej realizują jednostki organizacyjne gminy w ramach swoich podstawowych, statutowych zadań. Instytucje te działają w sposób ciągły, zaś szeroki zakres oraz standardy świadczonych przez nie usług są w dużej mierze niezależne od zewnętrznych środków pomocowych. Pewien zakres działań jest ponadto możliwy do realizacji komplementarnie lub nawet wspólnie przez Samorząd Gminy Sompolno, Powiatu Konińskiego, Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz innych JST – na podstawie zawieranych pomiędzy nimi porozumień.

Duża część środków na lokalną pomoc społeczną pochodzi z budżetu państwa. Chodzi zarówno o transfery w postaci subwencji ogólnej jak i dotacji celowych, z których część trzeba będzie pozyskać startując w konkursach. W tej kategorii mieszczą się bowiem programy rządowe oraz programy ministerstw, w szczególności takie jak *Senior+* czy *Świetlica – Dzieci – Praca*, a także dwa duże programy adresowane do organizacji pozarządowych: *Fundusz Inicjatyw Obywatelskich* oraz *Program na rzecz Aktywizacji Osób Starszych*.

ŚRODKI KRAJOWE	ŚRODKI UNIJNE	GRANTY I ŚRODKI PRYWATNE
- Budżet gminy Sompolno; - Budżet samorządu powiatu i województwa; - Budżet państwa (np. dotacje celowe ministerstw, NFZ, PFRON, Fundusz Pracy).	- Krajowe Programy Operacyjne - Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020	- Środki pochodzące z NGO - Mechanizm 1% - Darowizny, zbiórki publiczne

Tabela 14. Źródła finansowania

Źródło: Opracowanie własne

Druga grupa źródeł finansowania to przede wszystkim środki z Funduszy Europejskich dostępne w ramach perspektywy obejmującej lata 2014-2020. Polska otrzyma w niej około 4,5 mld euro więcej niż w latach 2007-2013, z czego około 82,5 mld euro przeznaczy na politykę spójności. Dla założeń Strategii szczególne znaczenie będą miały Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) oraz Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014-2020 (WRPO), umożliwiające pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego na walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

PO WER jest programem krajowym, który zakłada wdrażanie niezbędnych reform (np. zmiany prawne, organizacyjne, działania koordynacyjne, szkolenie kadr) w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Ponadto oferuje wsparcie bezpośrednie osób i grup społecznych w tych obszarach, gdzie interwencja krajowa jest uzasadniona obiektywnymi przesłankami. Chodzi w szczególności o osoby młode do 29 r.ż. pozostające bez pracy, w tym mieszczące się w kategorii NEET (w RPO będą zatem wspierane osoby w wieku od 30 lat wzwyż), społeczności romskie, osoby odbywające karę pozbawienia wolności, a także podmioty ekonomii społecznej (zwłaszcza w zakresie korzystania ze zwrotnych instrumentów finansowych). W ramach PO WER wspierane będą również innowacje społeczne, projekty mobilności międzynarodowej i współpracy ponadnarodowej.

WRPO 2014-2020 zakłada finansowanie osi priorytetowych ukierunkowanych na realizację przedsięwzięć w sferze gospodarki, energetyki, ochrony środowiska, infrastruktury transportowej i cyfrowej, dziedzictwa kulturowego, rewitalizacji społecznej, usług publicznych, rynku pracy i włączenia społecznego. W jego ramach będzie możliwe pozyskanie dofinansowania na projekty służące aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, w tym na wsparcie oferowane przez podmioty integracji społecznej (KIS, CIS, ZAZ), poradnictwo i asystenturę rodzinną, a także zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej.

W trzeciej grupie źródeł finansowania mieszczą się natomiast środki pochodzące z fundacji (np. Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga, Fundacja PZU), pieniądze od sponsorów, środki z 1% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne. Ta grupa jest dostępna przede wszystkim dla organizacji pozarządowych, dlatego też nieodzowna będzie współpraca gminy z III sektorem – w formie wzajemnego informowania o planowanych i realizowanych działaniach, a także przy okazji projektów partnerskich.

Niektóre spośród wymienionych źródeł finansowania umożliwiają zarówno pozyskiwanie wsparcia na realizację inwestycji „miękkich”, czyli projektów służących rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego, jak i inwestycji „twardych” – w budowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej, ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej. Obie te ścieżki powinny być wdrażane komplementarnie jako współzależne kierunki działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców gminy Sompolno.

Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych strategii nie wydaje się obecnie celowe. Czynniki ograniczające planowanie finansowania Strategii są: szeroki zakres tematyczny dokumentu, wieloletni okres jego obowiązywania, a także konkursowy tryb pozyskiwania dotacji w ramach większości programów pomocowych, co powoduje, iż wsparcie to ma charakter niepewny. Dodatkowo, dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość, w tym zewnętrzne uwarunkowania polityczne, prawne i ekonomiczne powodują, iż określanie w momencie tworzenia strategii wysokości środków potrzebnych do realizacji jej zadań (zarówno po stronie dochodów jak i wydatków) stanowi poważne wyzwanie. Dlatego też adekwatne do potrzeb kosztorysy będą tworzone w momencie planowania i aktualizacji budżetu gminy (w tym planów finansowych poszczególnych jednostek organizacyjnych) oraz opracowywania programów i projektów precyzujących założenia Strategii.

3.4. Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring i ewaluacja strategii rozwiązywania problemów społecznych to dwa ważne procesy, które powinny zachodzić równolegle z jej realizacją. Pierwszy z nich pozwala sprawdzać, czy zaplanowane działania są wdrażane w założony sposób, natomiast drugi skupia się na ocenie, czy osiągnięto wizję i cele Strategii. Można zatem powiedzieć, że monitoring koncentruje się bardziej na aspektach ilościowych (nakłady, produkty, wskaźniki realizacji), natomiast ewaluacja na zagadnieniach jakościowych (procedury, rezultaty, oddziaływanie). Monitoring może dotyczyć w szczególności postępu rzeczowego (merytorycznego) oraz finansowego realizowanych działań, w tym ich terminowości, a także osiąganych mierzalnych (ilościowych) efektów działań. Monitoring stanowi podstawę sprawozdawczości, zarządzania zmianą oraz ewaluacji.

Faktyczny zakres monitoringu strategii określają jej wskaźniki, czyli zmienne wyrażane liczbowo, obrazujące stan realizacji poszczególnych zadań strategicznych. Zostały one określone w odniesieniu do zdefiniowanych kierunków działań pogrupowanych według celów szczegółowych oraz celów operacyjnych, których osiągnięciu będą służyć. Jednakże z uwagi na bardzo szeroki obszar interwencji w ramach Strategii, a także znaczenie jako kluczowego dokumentu w sferze pomocy społecznej, sformułowany niżej katalog wskaźników odnosi się bardziej do rezultatów podejmowanych działań w odniesieniu do grup docelowych, niż do poniesionych nakładów oraz wytworzonych produktów. Monitoringowi będą również podlegać wskaźniki „kontekstowe”, pokazujące ogólną sytuację społeczno-ekonomiczną gminy w skali „makro”, w której w danym roku wdrażana była strategia.

OGÓLNA SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA GMINY

- 1) Liczba ludności gminy wg faktycznego miejsca zamieszkania.
- 2) Odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle ludności (w %).
- 3) Liczba pracujących z obszaru gminy.
- 4) Liczba bezrobotnych zarejestrowanych, w tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- 5) Liczba bezrobotnych według ustalonych profili pomocy.
- 6) Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.
- 7) Liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy – ogółem oraz w przeliczeniu na 10 tys. ludności.

- 8) Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych.
- 9) Liczba mieszkań oddanych do użytkowania.
- 10) Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz w przeliczeniu na 1 osobę (w m²).
- 11) Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę oraz centralne ogrzewanie.
- 12) Liczba przychodni oraz aptek ogólnodostępnych na terenie gminy.
- 13) Liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, w tym długotrwale: liczba osób, którym przyznano świadczenie; liczba rodzin; liczba osób w rodzinach – w podziale na powody udzielania pomocy.
- 14) Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców (w %).
- 15) Liczba stwierdzonych przestępstw o charakterze kryminalnym.

Cel strategiczny 1. Poprawa zdolności mieszkańców do podejmowania zatrudnienia w tym pracy na własny rachunek oraz w sektorze ekonomii społecznej

- 1) Liczba osób, które zostały objęte usługami i instrumentami rynku pracy – ogółem oraz według rodzaju wsparcia.
- 2) Liczba udostępnionych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy.
- 3) Liczba i odsetek uczniów szkół podstawowych i średnich, którzy skorzystali z doradztwa edukacyjno-zawodowego.
- 4) Liczba zorganizowanych targów pracy oraz bezpośrednich spotkań z pracodawcami.
- 5) Liczba utworzonych subsydiowanych miejsc pracy na terenie gminy.
- 6) Liczba osób, które dzięki wsparciu ze środków publicznych podjęły zatrudnienie w formie umów o pracę, umów cywilnoprawnych oraz samozatrudnienia (jednoosobowa działalność gospodarcza, przystąpienie do spółdzielni socjalnej).
- 7) Łączna wartość dotacji przekazanych na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy.
- 8) Liczba dzieci do 3 r.ż., które korzystały z usług opieki w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennych opiekunów.
- 9) Liczba oraz formy działających na terenie gminy podmiotów integracji społeczno-zawodowej.
- 10) Liczba osób, które rozpoczęły/zakończyły udział w zajęciach reintegracji społeczno-zawodowej (w ramach KIS lub CIS).
- 11) Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w sektorze ekonomii społecznej.

12) Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia na rynku pracy (np. trener pracy, szkolenia i doradztwo).

13) Liczba działających partnerstw lokalnych i innych form współpracy instytucji publicznych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców.

14) Liczba programów aktywizacji zrealizowanych w partnerstwie Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy.

15) Liczba działających na terenie gminy lub powiatu Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej/Inkubatorów Przedsiębiorczości Społecznej, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy.

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju

1) Liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań i innych form edukacji.

2) Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia – według rodzajów działań.

3) Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny.

4) Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny.

5) Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy ze strony rodzin wspierających, wolontariuszy oraz grup samopomocowych; poradnictwa specjalistycznego; placówek wsparcia dziennego.

6) Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego według form oraz liczba dzieci uczęszczających do placówek.

7) Liczba i odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w różnych formach.

8) Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych – według rodzajów zajęć.

9) Liczba dzieci i młodzieży będących wolontariuszami.

10) Liczba dzieci i młodzieży korzystającej z pomocy stypendialnej, w tym jej łączna wartość.

Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu bezpieczeństwa i zdrowotności mieszkańców dzięki ograniczeniu problemu uzależnień, przemocy w rodzinie oraz innych dysfunkcji społecznych

- 1) Liczba sporządzonych Niebieskich Kart
- 2) Liczba inicjatyw upowszechniających wiedzę na temat uzależnień, przemocy w rodzinie oraz bezpieczeństwa publicznego.
- 3) Liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych, w tym liczba uczestników.
- 4) Liczba interwencji policji lub innych instytucji związanych z łamaniem przepisów o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii.
- 5) Liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy psychospołecznej i terapeutycznej.
- 6) Liczba działających grup wsparcia i grup samopomocowych oraz liczba uczestników.
- 7) Liczba i rodzaje placówek stacjonarnych świadczących wsparcie w wychodzeniu z uzależnień.
- 8) Liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
- 9) Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach, warsztatach, studiach i wizytach studyjnych.
- 10) Liczba pracowników pomocy społecznej zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi, którzy skorzystali ze wsparcia psychologicznego, superwizji itp.

Cel strategiczny 4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa materialnego i mieszkaniowego wśród osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

- 1) Liczba spotkań, prelekcji, warsztatów i innych działań z zakresu edukacji ekonomicznej mieszkańców gminy.
- 2) Liczba osób i rodzin doświadczających trudności życiowych, które skorzystały z pomocy psychologicznej i/lub prawnej.
- 3) Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny.
- 4) Liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne.
- 5) Liczba zorganizowanych zbiórek żywności, odzieży i innych podstawowych dóbr z przeznaczeniem dla najbardziej potrzebujących
- 6) Liczba miejsc w noclegowni/liczba osób, które skorzystały z noclegu.
- 7) Liczba mieszkań komunalnych oraz mieszkań (lokali) socjalnych w zasobie gminy.
- 8) Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy.
- 9) Liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne.
- 10) Liczba zrealizowanych programów w zakresie prewencji przed utratą mieszkania,

eksmisją i bezdomnością.

11) Liczba podjętych inicjatyw służących usamodzielnianiu wychowanków pieczy zastępczej, wychodzeniu z bezdomności, a także integracji osób opuszczających zakłady karne i cudzoziemców.

Cel strategiczny 5. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym

1) Liczba działających placówek rehabilitacyjnych oraz punktów zaopatrzenia i wypożyczania sprzętu/ liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z pomocy.

2) Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi (w tym specjalistycznymi).

3) Liczba ośrodków wsparcia dziennego, w tym liczba miejsc/liczba osób korzystających w ciągu roku.

4) Liczba jednostek prowadzących warsztaty zajęciowe dla osób z niepełnosprawnością, w tym liczba dostępnych miejsc/liczba osób korzystających w ciągu roku.

5) Liczba zorganizowanych imprez, happeningów, spotkań itp. służących integracji osób niepełnosprawnych, ich opiekunów i rodzin ze środowiskiem lokalnym.

6) Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.

7) Liczba utworzonych mieszkań chronionych, w tym liczba miejsc mieszkalnych, dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

8) Liczba dzieci uczących się w szkołach w ramach edukacji integracyjnej.

9) Liczba obiektów użyteczności publicznej, w których zlikwidowano bariery architektoniczne i komunikacyjne.

10) Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.

11) Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów ułatwiających funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

12) Liczba pracowników służb społecznych zajmujących się wsparciem osób niepełnosprawnych i ich rodzin którzy skorzystali z form doskonalenia zawodowego.

Cel strategiczny 6. Poprawa jakości życia seniorów oraz osób ciężko lub przewlekle chorych

1) Liczba osób starszych, które skorzystały z usług opiekuńczych.

2) Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych specjalistycznymi usługami

opiekuńczymi.

3) Liczba osób starszych, które w ciągu roku skorzystały ze świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych.

4) Liczba działających na terenie gminy form instytucjonalnej pomocy dla seniorów.

5) Liczba przeprowadzonych inicjatyw z zakresu edukacji społecznej, służących integracji oraz przełamywaniu stereotypów dotyczących osób starszych i chorujących.

6) Liczba osób starszych korzystających z różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.

7) Liczba osób starszych zaangażowanych w inicjatywy sprzyjające wymianie międzypokoleniowej oraz kultywowaniu tradycji i zwyczajów.

8) Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych oraz liczba ich uczestników, mających na celu zwiększanie poziomu świadomości wśród lokalnych decydentów oraz pracowników służb społecznych na temat starości.

9) Liczba inicjatyw w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz dostępu do specjalistycznych badań i porad medycznych.

Cel strategiczny 7. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy ważne dla wspólnoty lokalnej

1) Liczba zrealizowanych spotkań edukacyjnych, warsztatów, szkoleń i innych wydarzeń z zakresu: wiedzy prawnej i obywatelskiej, świadomości prozdrowotnej, ekologicznej, bezpieczeństwa publicznego oraz edukacji kulturowej.

2) Liczba uczestników powyższych inicjatyw.

3) Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów służących aktywności społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej ludności.

4) Liczba uczestników Programów Aktywności Lokalnej lub innych instrumentów służących integracji oraz organizowaniu społeczności gminy.

5) Liczba projektów (zadań publicznych) i organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie finansowe z budżetu gminy, wsparcie doradczo-szkoleniowe i inne.

6) Wartość środków finansowych z budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań gminy przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

7) Liczba zgłoszonych inicjatyw, liczba osób głosujących oraz wartość środków wydatkowanych w ramach budżetu obywatelskiego.

8) Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami/liczba

uczestników konsultacji.

9) Liczba lokalnych liderów, w tym przedsiębiorców i działaczy sektora pozarządowego, włączonych w prace zespołów o charakterze inicjatywnym, konsultacyjnym i opiniodawczym.

10) Liczba zmian i usprawnień prawa lokalnego oraz rozwiązań organizacyjnych i technicznych w zakresie dostępu do informacji publicznej oraz możliwości włączania mieszkańców w procesy decyzyjne.

Katalog wskaźników realizacji strategii ma charakter otwarty. Jeżeli w procesie monitorowania zostanie zidentyfikowana potrzeba rozszerzenia zakresu lub przeformułowania wybranych wskaźników, możliwe jest wprowadzenie zmian przez zespół zadaniowy bez konieczności aktualizacji całego dokumentu.

Monitoring strategii będzie prowadzony w okresach trzyletnich – za każde zakończone trzy lata kalendarzowe. Zebrane dane powinny być analizowane, a następnie opracowywane w formie raportów z monitoringu strategii, służących potrzebom wewnętrznym oraz działaniom informacyjnym adresowanym do szerszej opinii publicznej. Raporty te powinny zawierać w szczególności:

- opis uwarunkowań i przebieg procesu monitorowania strategii;
- ocenę wpływu uwarunkowań zewnętrznych, np. zmian prawa, procesów ekonomicznych czy zjawisk społeczno-kulturowych, na aktualność założeń strategii;
- ogólną charakterystykę bieżącej sytuacji społeczno-ekonomicznej w gminie;
- prezentację priorytetów i celów strategii, zrealizowanych wskaźników wdrażania Strategii, a także opis zrealizowanych działań pod względem jakościowym i ilościowym;
- wnioski i rekomendacje.

Metody i narzędzia służące pozyskiwaniu danych do monitoringu strategii będą uzależnione od rodzaju wskaźników stanowiących przedmiot weryfikacji. Wskaźniki oddziaływania, obrazujące społeczno-gospodarczy kontekst wdrażania Strategii, opierają się głównie na statystyce publicznej Głównego Urzędu Statystycznego. Dane te są co prawda rozproszone, jednak ich dostępność za pośrednictwem Banku Danych Lokalnych GUS oraz innych publikacji należy ocenić wysoko.

Większym wyzwaniem będzie natomiast pozyskiwanie danych do wskaźników realizacji działań, zważywszy na dobrowolność udziału w badaniu monitorującym podmiotów niezależnych organizacyjnie wobec władz samorządu gminy, co może stanowić jedną z trudności w pozyskaniu kompletnych danych. W tym celu konieczna będzie komunikacja zespołu zadaniowego Strategii nie tylko z samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, innymi działającymi lokalnie instytucjami, ale również podmiotami niepublicznymi – zwłaszcza tymi, które realizują na rzecz mieszkańców gminy Sompolno zadania państwa w zakresie polityki społecznej przekazane im przez organy administracji rządowej lub samorządy.

Biorąc pod uwagę powyższe, konieczna będzie stała promocja w środowisku lokalnym założeń Strategii, a także transparentność i responsywność procesu wdrażania i monitorowania dokumentu.

Ewaluacja jako proces badania oraz oceny wartości i jakości podejmowanych działań, jest szczególnie ważna w kontekście „uczenia się” organizacji oraz doskonalenia realizowanych strategii, programów i projektów. Istotą ewaluacji jest użyteczność, to znaczy możliwość wykorzystania jej wyników w praktyce. Punktem wyjścia powinno być zatem precyzyjne określenie celu i przedmiotu ewaluacji, a także sformułowanie kluczowych pytań, na które odpowiedzi będzie się poszukiwać. Następnie należy zweryfikować dostępne metody zbierania danych oraz źródła informacji. Ewaluacja może zakładać wykorzystanie różnorodnych metod i narzędzi badawczych (np. analiza danych zastanych, ankieta, wywiad indywidualny lub grupowy),

aczkolwiek trzeba również pamiętać o wymogu praktyczności, czyli aby dane były gromadzone przy zachowaniu rozsądnych kosztów.

Ewaluacja może być prowadzona: a) przez niezależny organizacyjnie, zewnętrzny podmiot np. firmę doradczą, b) przez podmiot wewnętrzny, ale zachowujący pewną niezależność, np. jednostka nie zaangażowana bezpośrednio we wdrażanie Strategii, c) w formie autoewaluacji, np. przez zespół ds. wdrażania i monitoringu strategii lub pracownika M-GOPS w Sompolnie.

Ewaluacja bazuje na pięciu kryteriach wiążących się z kierunkami poszukiwań badawczych, które można przedstawić w formie pytań:

- Trafność (odpowiedniość, adekwatność) – pokazuje zgodność celów i metod wdrażania strategii, programu lub projektu z rzeczywistymi potrzebami i problemami społecznymi (np. czy cele Strategii odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom? czy wstępnie obrana strategia działań jest spójna wewnętrznie/nadal aktualna?).

- Skuteczność – pozwala ocenić stopień realizacji zakładanych celów i działań, ich zgodność z planem, a także wpływ czynników zewnętrznych (np. w jakim stopniu cele Strategii zostały osiągnięte? jakie były sukcesy, a jakie przeszkody napotkało wdrażanie? czy system wdrażania Strategii był skuteczny?).

- Efektywność (wydajność) – bada relacje między nakładami, kosztami i zasobami a osiągniętymi efektami interwencji (np. czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu niższych nakładów finansowych?).

- Użyteczność – odnosi się do rzeczywistych efektów i ich adekwatności do sytuacji oraz wyzwań społeczno-ekonomicznych w trakcie lub po zakończeniu realizacji Strategii (np. czy strategia przyczyniła się do rozwiązania lub zminimalizowania zdiagnozowanych problemów? czy zrealizowane w jej ramach inicjatywy pobudziły kolejne przedsięwzięcia? czy osiągnięte efekty nie zostały uzyskane kosztem pogorszenia sytuacji osób i instytucji nie objętych strategią?).

- Trwałość – obejmuje pytania o ciągłość efektów interwencji, przede wszystkim pozytywnych, w perspektywie średnio- i długookresowej (np. czy efekty Strategii są trwałe, długookresowe? czy są odczuwalne po zakończeniu jej realizacji?).

Poprawnie przeprowadzona ewaluacja nie powinna odnosić się do wszystkich aspektów realizacyjnych strategii rozwiązywania problemów społecznych (z uwagi na zbyt szeroki zakres dokumentu). Należy natomiast koncentrować się na wybranych aspektach wdrażania Strategii, szczególnie istotnych dla władz samorządu gminy Sompolno, jednostek organizacyjnych oraz partnerów lokalnych. Wybór formy i zakresu badań ewaluacyjnych powinien zostać podjęty na podstawie analizy potrzeb wynikających z rocznych raportów monitoringowych oraz możliwości finansowania zadania przez budżet gminy, przy wsparciu ze strony zewnętrznych programów pomocowych.

Uzasadnienie do uchwały Nr LI/386/2018

RADY MIEJSKIEJ W SOMPOLNIE

z dnia 1 sierpnia 2018 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sompolno na lata 2018 - 2026

Zgodnie z art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2017 poz. 1769 ze zm.) gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych. Strategia zawiera diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określać cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźniki realizacji działań. Jednocześnie art.17 ust.1 pkt 1 cytowanej wyżej ustawy określa, iż do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania poszczególnych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych.

Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
W SOMPOLNIE

Ryszard Nowakowski